

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 30 APRIL 1930

No. 748

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Aangetekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

29 APRIL 1930.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week weinig verandering. Aanvankelijk kromp het aanbod van geld nog iets verder in, zoodat de rente voor particulier disconto opliep tot 2½ pCt., terwijl de prolongatierente vrijwel regelmatig 3½ pCt. noteerde. Aan het einde der week kwam er echter iets meer aanbod van geld voor wissels, waardoor de rente weder tot omstreeks 2¼ pCt. kon terugloopen. Het aanbod van callgeld was de geheele week ruim en werd de laatste dagen zelfs zeer groot, daar algemeen maatregelen voor de maandswisseling genomen werden en men de vrijkomende gelden tijdelijk on call wenschte uit te zetten. Gisteren kon men voor 1½ pCt. slagen.

* * *

Bij de inschrijving op schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 48.832.000. Toegewezen werden f 8.040.000 driemaands promessen à f 992.50 of 2¹⁵/₁₆ pCt.; f 160.000 zesmaands promessen à f 984.98 of eveneens 2¹⁵/₁₆ pCt. en f 31.800.000 biljetten à f 1.000.25 of circa 4 pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een stijging van f 500.000 te zien. De beleeningen blijken met f 1,6 miljoen te zijn gedaald. Het renteloos voorschot aan het Rijk klom met f 12 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef nagenoeg onveranderd. De zilvervoorraad vertoont een vermeerdering

van f 800.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen resp. met f 3 miljoen en f 4 miljoen.

De biljettencirculatie blijkt met f 16,6 miljoen te zijn toegenomen. De rekening-courant-saldi vermeerderden met f 1,5 miljoen. Het beschikbaar metaal-saldo geeft een daling van f 6,7 miljoen te zien. Het dekkingspercentage bedraagt 54.

* * *

Op de wisselmarkt heerschte deze week een lusteloze stemming; de omzetten waren van niet veel betekenis. De koersen bleven flauw. Alleen de eerste dagen was er een kleine verbetering, die echter weer spoedig teniet gedaan werd. Ponden noteerden hier 12.07¼—12.08%—12.07%, Dollars 2.4847—2.4845. Dollars waren in Londen 4.8614—4.8635—4.8620. Markens iets beter 59.28—59.31½ (tegen Ponden 20.36¼). Fransche Franken onveranderd 9.74¼ (tegen Ponden 123.93½). De overige koersen bleven alle op ongeveer hetzelfde niveau. Alleen Peseta's sloten wat flauwer: 30.97½—30.84. Indische Guldens lager op 100¹/₁₆. Canada 2.48³/₁₆.

De marges op de termijnmarkt werden nog iets groter onder den invloed van de geldeischen voor den 1en Mei. Ponden noteerden resp. 1¹⁵/₁₆—1¹⁵/₁₆ en 1½—¾, Dollars 13—15 en 24—26 c. boven den contanten koers. Markens 1½—½ en 5—4 c. disagio. Te vermelden valt nog, dat de Spaansche Peseta een agio noteerde van resp. 5—7 en 11—13 c.

LONDEN, 28 APRIL 1930.

De geldmarkt bleef ook de vorige week ruim voorzien, zoodat zelfs op Dinsdag, een dag, waarop de vraag naar geld gewoonlijk het grootst is, het aanbod de overhand had. Het einde van deze maand zal naar men verwacht eveneens zeer gemakkelijk verlopen.

Op de discontomarkt kon de notering zich niet op 2½—¾ pCt. handhaven, daar onverwachte belangstelling voor de schatkistpromessen de inschrijving op Vrijdag tot onder 2⁷/₁₆ pCt. terugbracht. De notering sloot dientengevolge op 2⁷/₁₆—2½ pCt.

De wisselkoersen zetten hunne dalende richting voort. Het goud, dat morgen uit Zuid-Afrika op de markt komt, zal derhalve weder voor buitenlandsche rekening worden opgekocht. De Bank ontving echter Dinsdag wederom £ 2 miljoen uit Australië.

ORGANISATIE-KOORTSEN IN DE STEENKOLENINDUSTRIE.

Het bekende verschijnsel, dat bij jonge individuen voorkomt en als groei-koortsen wordt aangeduid, kan het begrijpelijk maken, dat iets dergelijks ook wordt aangetroffen bij de organisaties, die in onze maatschappij ontstaan, met name bij de organisatie voor haar behoeften-voorziening, dus bij de productie. Want een groot deel der maatschappelijke organisatie is groei. Dit wordt wel eens — of eigenlijk heel dikwijls — over 't hoofd gezien. Zoals goedkoope moralisten het voor ieder gemakkelijk vinden om braaf te zijn naar hun model, daar het niet meer dan een keuze schijnt van goeden of kwaden wil, zoo meenen vele goedkoope sociologen, dat de maatschappij gemakkelijker van een complete volmaaktheid kon zijn naar hun inzichten, indien de booze menschen maar den wil ertoe betoonden. Wie echter aanspraak maakt om paedagoog of maatschappelijk leider te zijn, mag nooit voorbij zien, dat het wezenlijke van alle leven, zoo van individuen als samenleving, is groei. En dat groei niet voorgeschreven of bevolen kan worden, doch slechts geleid. En dat leiding van groei moet uitgaan van inzicht in — en kennis van — alles wat levensgroei beheerscht en vertoont. In die opvatting is het woord organisatie-koorts te verstaan. Niet dus als een ziekelijke woede, die de menschen infecteert om er maar op los te gaan organiseren, doch als de moeilijkheden die extra-inspanning uitlokken en die juist door het in organisaties groeien van een of anderen bedrijfstak worden veroorzaakt.

Dergelijke koortsverschijnselen komen bij de steenkolenindustrie herhaaldelijk voor, en wij hebben in dit weekblad er menig keer over geschreven. Het is in zekeren zin als aanvulling daarop, dat wij de aandacht vestigen op een drietal boeken van beteekenis.

* * *

Dat de aandrang tot organisatie bij de steenkolenindustrie groot is; de weerstand even sterk schijnt en dus de mogelijkheid van koortsachtige verschijnselen voortdurend bestaat, komt voort uit den aard van den bedrijfstak. Veel karakteristieker dan in eenige agrarische, commercieele of industrieele onderneming, heeft elke mijnontginning zijn natuurlijke eigenaardigheden en daarom ook een eigen economische positie. Daartegenover is de eigen aard van het product (dat dit nl. de basis is voor elke techniek, omdat het de energie ervoor levert en dientengevolge de basis is voor de productie) oorzaak, dat er zoowel commercieel als sociaal een aandrang is om al de steenkolen produceerende mijnen tot één industrie samen te dringen. Koopman en staatsman, elk op eigen manier, kan het niet laten zich met de verschillende mijnondernemingen te bemoeien, en — nieuwe eigenaardigheid van de mijn — de meeste dier ondernemingen hebben technisch en financieel een leven van zooveel beroeringen en moeilijkheden door te maken, dat zij inmenging niet kunnen afweren.

Een boeiend beeld daarvan — en over een periode van meer dan een halve eeuw — geeft het boekje van Dr. F. A. Freund: *Kapital und Arbeit*. Dit is een herdruk (Verlag von Reimar Hobbing in Berlin) van een „Festschrift” door de Gelsenkirchener Bergwerks A.G., gewijd aan Emil Kirdorf. Eenerzijds beperkt zich dit stuk sociaal-economische geschiedenis tot een beschrijving der lotgevallen van de Westfaalsche kolenindustrie, maar anderzijds geeft het — zoals de titel ook aanduidt — meer dan een beeld van den organisatiegroei, namelijk ook een tafereel van het ontstaan der opeengehoopte arbeidersmassa's, hunne opvattingen en hun strijd in de verhouding tot de leiders der ondernemingen.

Dr. Freund is erin geslaagd om uit een overstelpende hoeveelheid gegevens in even 100 pagina's een niet alleen zeer leesbaar, maar zelfs voortdurend boei-

INHOUD.

Blz.

ORGANISATIE-KOORTSEN IN DE STEENKOLENINDUSTRIE door Prof. Ir. I. P. de Vooy	394	
De daling der groothandelsprijzen en haar invloed op de kosten van het levensonderhoud door Dr. R. Claeys	396	
De invoer van muziekinstrumenten in Nederland door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	400	
De Indische middelen over Januari 1930	401	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
De Britsche begrooting door F. W. Forgé	402	
Schatting van de met bieten bebouwde oppervlakte van Europa voor het oogstjaar 1930/31 door Dr. Gustav Mikusch	403	
BOEKAANKONDIGINGEN:		
Prof. Dr. Ernst Tiessen: <i>Deutsche Wirtschafts atlas</i> , bespr. door Prof. W. E. Boerman	404	
MAANDOIJFERS:		
Handelsbeweging van Nederland gedurende het eerste kwartaal	405	
Overzicht van de Indische middelen	406	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	406—412	
Geldkoersen.	Bankstaten.	Verkeerswezen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	

end verhaal te schrijven, waarin evenmin de helden als de avonturen ontbreken en dat grootsche en tragische trekken vertoont.

Daarom te meer is de lezing aan te bevelen voor allen, die zich ook thans weer bezig houden met de koortsachtige moeilijkheden, die de groei van een organisatie uit de afzonderlijke kolenmijnen ondervindt en in 't bijzonder voor hen, die ongeduldig hun organisatie-schema's opgedrongen willen zien. Want overtuigender dan argumenten is het leven zelf in wording en groei.

Om die reden is ook te begroeten het zeer doorwerkte boek van R. C. Smart: *The Economics of the Coal Industry* (London, P. S. King & Son Ltd. 1930). Want Mr. Smart is een mijn-ingenieur, vice-president van de „National Association of Colliery Managers”. Voor hem geldt niet: „mining of itself does not appear to create a broad vision or a wide outlook” (pag. 205). Hij heeft niet alleen een ervaring, die beperkt is tot door hem beheerde mijnen, maar toont, dat hij de technisch-economische positie heeft bestudeerd, zoowel van de verschillende Engelsche kolendistricten als die van het vasteland. Daarom is het uiteraard belangrijk zijn oordeel te vernemen, hetzij over de Engelsche toestanden en tot een zeer recenten datum, alsook over de pogingen hier en daar om te rationaliseeren en te reorganiseeren; ten slotte niet het minst over de nieuwe wet. En hoe is dat oordeel van iemand, die ook goed bekend is met de stemming en de oordeelswijze van „coal-owners” en „miners”? Ondanks het sterk en overtuigend optimisme over de kansen, die de Engelsche kolenindustrie heeft, indien zij de lessen eener moderne mijnstechniek en van buitenlandse voorbeelden ter harte neemt, is zijn verwachting, dat dit voldoende algemeen geschiedt, niet hoog gestemd.

Een van de merkwaardigste indrukken, die het boek van Mr. Smart opwekt, is die over de verhouding tusschen „manager” en „coal-owners”, welke van een achterlijkheid schijnt te zijn, waarbij het conservatisme op technisch en commercieel gebied van geringere beteekenis wordt. Het is op zich zelf al vreemd in de Engelsche rapporten en geschriften steeds weer die uitdrukking „coal-owners” te moeten aantreffen, in de plaats van „mijn-directie's”. Het boek van Mr. Smart maakt dit echter maar al te duidelijk, nl. dat de positie van de Engelsche mijnindustrie nog in overwegende mate beheerscht wordt door „bezitters”, wien Mr. Smart de woorden in den mond legt „To hell with posterity, depreciation and development accounts; let us have our dividends” en „Sufficient unto the day is the evil thereof”.

Toch is deze aanval op de coal-owners, die niet

steeds den indruk maakt van een begrijpende billijkheid, geenszins de hoofdzak van het boek. Die is, dat het een pleidooi blijft vormen om ook en zelfs ondanks de nieuwe wet — die Mr. Smart als een steun voor economische mijnen ten koste der verbruikers ziet — met kracht de herleving der mijnindustrie aan te pakken. En wel van alle kanten, niet het minst door syndicaat-vorming als in Westfalen, doch daarnaast door technische verbeteringen en door wetenschappelijk research werk.

Het is aldus een waarschuwing aan hen, die meenen, dat de Engelsche kolenwet, wanneer die van het Lagerhuis naar 't Hoogerhuis gegaan is en ook door dit laatste zal zijn aanvaard (dus naar vermoed wordt in Juni a.s.) het Engelsche kolenprobleem tot oplossing zal brengen. Ook daarna zal er nog veel moeten geschieden. Dit blijkt o.a. ook hieruit, dat dezer dagen de mijnwerkers verwierpen het voorstel der „Mining Association” om niet 7½ uur per dag, maar 90 uur per 14 dagen te werken, waarbij hen dan behoud van inkomen gegarandeerd was.

Doch ook wanneer aan alle voorwaarden, die Mr. Smart stelt voor de herleving der Engelsche kolenindustrie, was voldaan, wat practisch hierop neer komt, dat het Westfaalsche en continentale voorbeeld van rationalisatie en mechanisatie en syndiceering gevolgd was, dan nog is de levende groei niet in een gerond schema overgegaan.

Dit laatste wordt wel bewezen door de moeilijkheden, ondervonden bij het eindigen van het Rijnsch-Westfaalsche kolensyndicaat op 31 Maart jl. Het is bekend, dat er geen overeenstemming te bereiken was voor een vernieuwing en dat de „Reichwirtschaftsminister” voorloopig voor een maand een „Zwangsyndicaat” oplegde. Of deze „stok achter de deur” niet mede een oorzaak was voor de vasthoudendheid der twee partijen in het syndicaat? In elk geval er waren twee partijen en niet zooals vroeger willigen en onwilligen. Die partijen, de „Hüttenzechen” en de „Reine Zechen” hadden verschillende belangen. De eerste, die niet alleen producenten, maar vooral ook grootverbruikers zijn, wilden dit eigen verbruik buiten het syndicaat houden, of m.a.w. daarvoor geen „Umlage” betalen. De oorzaak voor dit geschil is te vinden in den organisatie-groei van de „Hütten”.

Nu zich dit geschil echter heeft voorgedaan en een oplossing wordt gezocht, blijkt van een onverwachte betekenis te zijn de van buiten, d.w.z. door de wet — het Kohlenwirtschaftsgesetz — opgelegde of op te leggen organisatie. Deze wet dateert uit 1919 en is een socialisatie-poging uit de revolutie-periode, die van kracht is gebleven. Maar hoe was haar toepassing in die verstreken 10 jaar? Of m.a.w. hoe heeft de economische groei der kolenindustrie zich in die periode verstaan met de denkbeelden en de organisatievormen van 't jaar 1919?

Op deze vraag wordt een uitvoerig antwoord gegeven door het derde boek, dat wij hier willen aanbevelen, nl. Dr. Kurz Loose, privatdozent an der Universität Köln: Vorgeschichte, Gestalt und Auswirkung des Kohlenwirtschaftsgesetzes vom 23 März 1919 (1930, Kurt Schroeder Verlag, Bonn).

Geschiedenis en vorm van de wet zijn vroeger ook in dit weekblad uitvoerig besproken, maar thans is de uitwerking te overzien. Dr. Loose toont dit op verdienstelijke wijze, doordat hij die uitwerking waarneemt als een invloed op de economische positie. Zijn conclusies (pag. 173 tot 185) zijn scherp geformuleerd, doch te uitvoerig om ze hier geheel aan te halen of te vertalen.

Van de oorspronkelijke bedoelingen — socialiseering — productie-opvoering — vereenvoudigde constructie — bescherming van arbeiders en consumenten is zoo goed als niets terecht gekomen. De „vermaatschappelijking” van den bedrijfstak was een illusie, waarvan niets zich realiseerde, evenmin als de „Selbstverwaltung”. En toch is de wet van groote betekenis geweest juist in die jaren van revolutie en inflatie, omdat zij

„beschermend” werkte tegen vernietigende invloeden. Na de stabiliseering der toestanden is zij „zwecklos”.

Aldus in 't kort een oordeel, dat echter zeer onvolledig het resultaat van Dr. Loose's belangrijke studie weergeeft. In 't bijzonder houdt hij zich ook bezig met de verhouding tusschen de economische wetten die wording en leven van trust en syndicaat beheerschen en de politieke wetten, waarmee de staat invloed op die moderne machten tracht te verkrijgen. Hoe belangrijk dit onderwerp is — en hoe oppervlakkig het dikwijls wordt aangepakt — blijkt bijv. uit de wijze, waarop Brailsford het behandelde in de socialistische propaganda-redevoeringen, die hij dezer dagen in ons land hield.

De syndicaat-vorming in de steenkolen-industrie — en bijv. ook in de petroleum-industrie — blijkt meer en meer een beweging, die de staat moet wenschen en bevorderen en beschermen, ofschoon dezelfde staat in angst voor de macht dier economische organisaties en ter bescherming der verbruikers hen onder controle wetten stelt.

Dr. Loose moest dit probleem wel scherp zien, waar bijv. het kolensyndicaat buiten de kartel-wetgeving valt en daarover groote geschillen zijn ontstaan. Bovendien leerde de studie van Dr. Loose over een tienjarige intensieve vermenging van een strenge wet en een syndicaat met een bewogen leven, hoe moeilijk het is om de starheid der bepalingen te verbinden met de bewegelijkheid, die wisselende omstandigheden van een syndicaat vergen.

Vandaar dan ook dat aan Dr. Loose's boek een bredere betekenis toekomt dan van een geschiedschrijver van 't niet-meer-noodige, doordat een buitengewoon urgent probleem van economische politiek er aan een levend voorbeeld is getoetst.

Dat de wet niet geheel „zwecklos” is, ofschoon „revisionsbedürftig”, en dat er nog heel wat over te zeggen valt bewijst ten eerste het feit, dat de Engelsche regeering met haar wet een gooi in gelijke richting doet, en ten tweede, dat de wet juist thans Westfalen behoedt voor het uiteenvallen van het syndicaat, dat — hierover zijn allen het eens — niet alleen fatale gevolgen voor Duitschland, maar ook voor de steenkolenindustrie elders zou hebben. In zekeren zin heeft het syndicaat in Westfalen juist behoefte aan versterking en uitbreiding en steun, omdat een afnemend verbruik samengaat met een scherper concurrentie van uit Polen, Engeland en Nederland ingevoerde kolen.

En bovendien omdat de toenemende ontwikkeling der techniek de „soorten” kolen van groter invloed doet zijn op den afzet; verder de neven-industrieën den aard van het mijnbedrijf sterk wijzigen, terwijl ook de concentratie der afzonderlijke ondernemingen de plaats der pionnen op het schaakbord verandert.

Dat men het Kohlenwirtschaftsgesetz in Duitschland niet missen wil, en alleen uit angst voor de leuzenpolitiek niet al te sterk op herziening aandringt, wordt duidelijker dan in vorige jaren uitgesproken in het jaarverslag dat op 9 April j.l. in de vergadering van den Rijkskolenraad is uitgebracht en waarin krachtig wordt aangedrongen op een herstel van zelfbestuur en bevrijding van de te sterke regeerings-overheersching.

In 't kort samengevat toonen de drie besproken boeken, die uit het werkelijke leven der steenkolenindustrie voortkomen, dat er de organisatie nog altijd groeit, zij 't ook dat dit gepaard gaat met al te veel koortsachtige verschijnselen, die zich ver buiten de grenzen van haar gebied verspreiden, doch daarom juist algemeener belangstelling wekken.

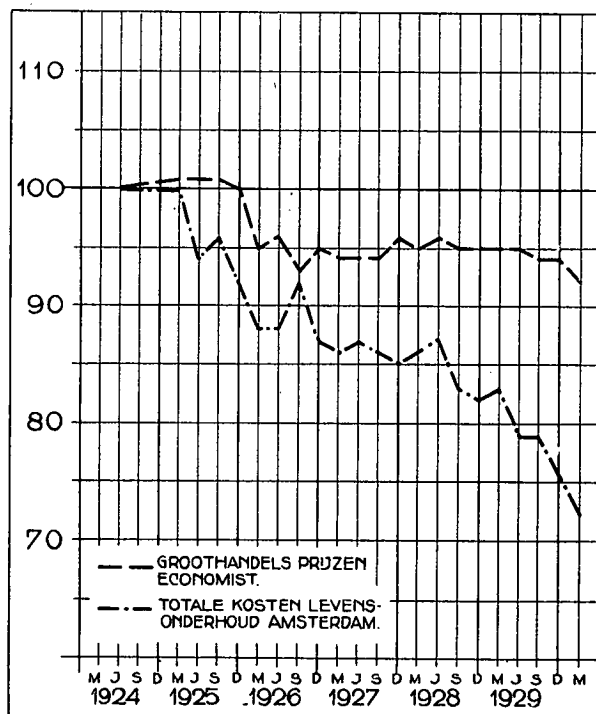
I. P. DE VOOYS.

12 April 1930.

DE DALING DER GROOTHANDELSPRIJZEN EN HAAR INVLOED OP DE KOSTEN VAN HET LEVENSONDERHOUD.

De redactie van dit weekblad heeft met haar overzichten van het verloop der indexcijfers van den Engelschen „Economist” belangstelling gewekt voor het verschijnsel van de daling der groothandelsprijzen en in het bijzonder voor het vraagstuk, dat tegenwoordig in hooge mate de aandacht trekt, waarom de beweging van de kleinhandelsprijzen der consumptieartikelen met deze daling geen gelijken tred houdt. In No. 737 werd een beschouwing van het Engelsche tijdschrift overgenomen, waarin het vraagstuk scherp gesteld werd naar aanleiding van het feit, dat de curve van bovengenoemde indexcijfers en die van de indexcijfers der kosten van het levensonderhoud van het Ministry of Labour een steeds grootere afwijking vertoonen. Gedurende de laatste jaren, luidde het, bedroeg de totale daling van de groothandelsprijzen bijna 24 pCt. tegenover een daling van slechts 6.2 pCt. voor de kosten van het levensonderhoud.

Het verschil is inderdaad opvallend, vooral daar de ongelijkheid in het verloop van beide soorten prijzen niet tot Engeland beperkt blijft, doch thans vrijwel overal kan waargenomen worden. Ook in Nederland. En zelfs zóó sterk, dat men in de door „The Economist” gemaakte tegenstelling het indexcijfer van het Ministry of Labour gerust zou kunnen vervangen door b.v. dat van het Amsterdamsche Bureau van Statistiek, zonder ook maar in het minst in de elementen van het probleem een essentiële wijziging te brengen. Hier moeten dus oorzaken aan het werk zijn van geheel algemeenen aard, oorzaken welke niet terug te brengen zijn tot omstandigheden, eigen aan een bepaalde volkshuishouding, doch welke overal aanwezig zijn en overal hun geldigheid bezitten.

In de volgende uiteenzetting willen wij nu trachten ons van enkele dier oorzaken rekenschap te geven. Allereerst meen ik echter uitdrukkelijk naar voren te moeten brengen, dat de veronderstelling, zooals zij door sommigen geuit wordt en eigenlijk ook in de beschouwing van „The Economist” besloten ligt, de veronderstelling n.l. dat de prijsdaling in den groothandel, waarvan de tegenwoordig bekende indexcijfers een maatstaf zijn, haar weerspiegeling behoort te vinden in een overeenkomstige verlaging van het al-

gemeene peil der prijzen in den kleinhandel, op één al te gemakkelijke opvatting berust: alsof beide reeksen indexcijfers dezelfde artikelen betroffen en men bij de vergelijking dus alleen moest rekenen met een automatische verschuiving van de prijsverhoudingen. Dit is een eisch, waarvoor geen grond bestaat en die een miskenning inhoudt zoowel van het wezen der indexcijfers en van de wijze, waarop zij gemaakt worden, als van de factoren, die voor een doorwerken in den kleinhandel van een prijsbeweging in den groothandel een beletsel zijn. Onder deze factoren is er een, waarvan de economische wetenschap reeds sedert jaren het belang heeft ingezien; het is het feit — of het complex van feiten — dat met de uitdrukking van *time lag* kortheidshalve kan worden aangeduid: het verschijnsel, dat een prijsverlaging van een artikel in den groothandel eerst na min of meer geruimen tijd door een daling van den consumptieprijs gevolgd wordt en dan nog in verzwakte mate. Een soort toepassing op het terrein der economie van de wet der traagheid. Over dit verschijnsel, dat ook in Nederland is onderzocht¹⁾, wil ik het hier niet hebben. Het staat buiten — of liever boven — hetgeen thans hier aan de orde is.

* * *

Sedert een aantal jaren dus vertoonen de groothandelsprijzen een steeds grootere afbrokkeling, sedert omstreeks 1924—1925. Het toeval wil — dit moge terloops nog worden aangestipt — dat de indexcijfers van groothandelsprijzen gedurende het grootste gedeelte van 1924 in stijgende richting gingen en dat sommigen op grond daarvan de — niet uitgekomen — voorspelling meenden te mogen wagen, dat een periode van duurte te verwachten was²⁾.

In genoemde periode nu is de groote dalingsbeweging, welke zich thans nog schijnt voort te zetten, aangevangen. In de volgende tabel is daarom het jaar 1924 als uitgangspunt gekozen. Deze tabel bevat de indexcijfers van groothandelsprijzen van „The Economist” (voor de verschillende groepen van artikelen en voor het totaal), van den Board of Trade en van het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage, en daarnaast de indexcijfers der kosten van het levensonderhoud (voeding en totaal) van de gemeentelijke statistische bureau's te Amsterdam en te 's-Gravenhage en van het Engelsche Ministry of Labour en wel zóó, dat eerst zijn weergegeven de indexcijfers, zooals zij geregeld worden gepubliceerd, d.w.z. met hun eigen basis-periode en daarna omgerekend tot verhoudingscijfers van het gemiddelde over 1924. Dit laatste gedeelte, dat de verschillen, voortvloeiend uit de ongelijkheid van de basis, wegneemt en daardoor het zuiverst de beweging van de cijfers weergeeft, is dus het best geschikt voor onderlinge vergelijking en leverde het materiaal voor bijgaande grafiekjes.³⁾ Alleen voor het Haagsche indexcijfer der kosten van het levensonderhoud was het noodig de gegevens, zooals zij bekend gemaakt worden, om te rekenen: deze gegevens omvatten n.l. de belasting en ter betere vergelijking met het Amsterdamsche, waarbij met de belasting geen rekening gehouden is, werden zij ten behoeve der tabel gewijzigd. Ter besparing van plaatsruimte zijn van de indices 1, 2, 3 en 6, die elke maand beschikbaar zijn, alleen de cijfers voor Maart, Juni, September en December opgenomen, omdat 4 en 5, zooals men weet, slechts één maal per kwartaal en wel over genoemde maanden, worden vastgesteld.

¹⁾ Het Bureau van Statistiek te Amsterdam heeft er enkele jaren geleden in een studie omtrent het „Verband tusschen de prijzen in den groot- en in den kleinhandel bij eenige artikelen” verschillende voorbeelden van gegeven.

²⁾ Zie een artikel van schrijver dezes in E.-S. B. van 29 October 1924, waarin tegen die voorspelling werd gewaarschuwd.

³⁾ Zie blz. 398.

Maanden	Indexcijfers van														
	groothandelsprijzen						kosten van het levensonderhoud								
	1. The Economist 1927 = 100						2. Board of Trade 1913 = 100	3. Centraal Bureau 's-Hage 1913 = 100		4. Amsterdam 1911/13 = 100		5. 's-Gravenhage 1913/14 = 100		6. Lab. Gazette Juli 1914 = 100	
	Granen en vleesch	Andere voedmidd.	Weefstoffen	Mineralen	Diversen	Totaal	Totaal	Voeding	Totaal	Voeding	Totaal	Voeding	Totaal (zond. bel.)	Voeding	Totaal
Gemidd. 1924	114.4	106.9	136.8	119.5	105.6	115.8	166.2	156	156	176.1	177.4	170.4	168.0	170	175
Maart 1925	116.4	103.3	138.0	114.8	107.1	115.3	166	154	155	177.4	179.3	167.0	165.9	176	179
Juni "	110.9	99.1	118.4	108.8	108.3	109.3	158	153	153	179.2	179.1	180.7	171.2	166	172
September "	110.6	101.4	120.9	109.8	110.0	110.7	156	153	155	175.5	178.7	169.3	165.5	170	174
December "	107.1	95.8	109.4	108.8	109.0	106.5	153	160	155	171.6	177.2	165.1	163.5	174	177
Maart 1926	101.4	95.7	101.5	107.7	104.8	102.4	144	145	145	163.2	169.0	159.6	160.7	165	172
Juni "	103.5	95.2	97.8	110.4	103.0	102.2	146	145	144	168.1	170.9	166.8	163.4	158	168
September "	102.1	97.0	96.2	142.9	103.0	106.9	151	135	140	153.4	164.2	153.2	157.1	162	172
December "	98.1	99.8	88.3	117.0	103.6	101.0	146	150	147	160.6	167.8	157.7	159.4	169	179
Maart 1927	98.2	99.7	93.0	107.9	101.2	99.9	141	148	144	158.7	166.4	158.9	159.2	162	171
Juni "	105.4	98.6	100.2	99.1	98.1	100.3	142	155	149	163.0	167.4	160.4	159.4	154	163
September "	99.2	102.8	107.4	93.5	97.9	99.8	142	156	150	163.0	167.2	159.4	159.2	157	165
December "	97.4	98.2	102.5	94.1	101.5	98.8	140	159	151	167.1	169.5	165.0	164.2	163	169
Maart 1928	107.0	96.9	107.4	91.4	96.9	99.9	141	161	152	166.4	169.2	169.9	165.9	155	164
Juni "	112.8	92.6	109.8	91.3	95.9	100.6	143	163	153	169.4	170.4	165.3	163.7	156	165
September "	96.6	93.5	101.4	91.8	95.3	95.7	138	151	145	165.8	169.2	158.7	161.2	156	165
December "	97.6	90.2	101.7	94.1	91.4	95.0	138	155	148	164.1	167.9	157.4	160.4	160	168
Maart 1929	100.9	87.3	100.8	99.7	91.4	96.1	140	156	147	163.1	168.5	158.4	161.2	157	166
Juni "	95.1	84.1	92.7	96.3	89.3	91.7	136	148	141	165.3	169.0	150.6	157.4	147	160
September "	95.8	86.6	87.7	96.2	91.5	91.8	136	147	141	159.5	166.7	155.1	159.8	154	164
December "	92.3	83.6	82.6	92.4	89.2	88.3	132	140	135	161.6	167.4	152.2	158.2	159	167
Maart 1930	84.7	82.7	73.0	89.8	85.5	83.1				152.0	162.8			150	161
Gemiddelde 1924 = 100															
Maart 1925	102	97	101	96	101	100	100	99	99	101	101	98	99	104	102
Juni "	97	93	87	91	103	94	95	98	98	102	101	106	102	98	98
September "	97	94	88	92	104	96	94	98	99	100	101	99	99	100	99
December "	94	90	80	91	103	92	92	103	99	97	100	97	97	102	101
Maart 1926	89	90	74	90	99	88	87	93	93	93	95	94	96	97	98
Juni "	91	89	72	92	98	88	88	93	92	95	96	98	97	93	96
September "	89	91	70	120	98	92	91	87	90	87	93	90	94	95	98
December "	86	93	65	98	98	87	88	96	94	91	95	93	95	99	102
Maart 1927	86	93	68	90	96	86	85	95	92	90	94	93	95	95	98
Juni "	92	92	73	83	93	87	85	99	96	93	94	94	95	91	93
September "	87	96	79	78	93	86	85	100	96	93	94	94	95	92	94
December "	85	92	75	79	96	85	84	102	97	95	96	97	98	96	97
Maart 1928	94	91	79	77	92	86	85	103	97	95	95	100	99	91	94
Juni "	99	87	80	76	91	87	86	105	98	96	96	97	97	92	94
September "	84	88	74	77	90	83	83	97	94	94	95	93	96	92	94
December "	85	84	74	79	87	82	83	99	95	93	95	92	96	94	96
Maart 1929	88	82	74	83	87	83	84	100	94	93	95	93	96	92	95
Juni "	83	79	68	81	85	79	82	95	90	94	95	88	94	87	91
September "	84	81	64	81	87	79	82	94	90	91	94	91	95	91	94
December "	81	78	60	77	84	76	79	90	87	92	94	89	94	94	95
Maart 1930	74	77	53	75	81	72				86	92			88	92

Allereerst is het noodig een kwestie van louter technischen aard uit te schakelen.

Zooals bekend is, heeft „The Economist”, te beginnen met den aanvang van 1929, in de methode van zijn indexcijfer een wijziging gebracht, welke hierop neerkwam, dat het rekenkundig gemiddelde, dat tot dan toe gebruikt werd, voortaan door het meetkundig gemiddelde van de verhoudingscijfers der verschillende groepen zou worden vervangen. Deze wijziging werd hierdoor verklaard, dat het arithmetisch gemiddelde, genomen over een reeks van jaren, de neiging heeft om een algemeene stijging der prijzen te versterken en daarentegen een algemeene daling niet voldoende tot haar recht te laten komen. Ten bewijze daarvan gaf „The Economist” in zijn No. van 15 December 1928, waarin de verandering van methode wordt aangekondigd, een vergelijking tusschen de arithmetische gemiddelden voor de laatste jaren en speciaal berekende geometrische, en het blijkt inderdaad, dat de laatsten voor elk jaar lager zijn.

Het is duidelijk, dat deze meening van het Engelse tijdschrift en vooral de cijfers, welke het ter adstructie van die meening publiceert, gemakkelijk het vermoeden wekken, dat de verklaring van het in den aanvang dezes gesignaleerde verschil grootendeels hierin te vinden is, daar immers de indexcijfers der

kosten van het levensonderhoud, welke ter vergelijking worden aangevoerd, een toepassing zijn van de methode van het rekenkundig gemiddelde. Zonder dat men zich evenwel in deze wiskundige materie verdiept, moet reeds worden opgemerkt, vooreerst, dat het verschil tusschen de twee gemiddelden aanzienlijk kleiner is dan dat tusschen de indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen (voor 1927 b.v. waren zij resp. 147.9 en 143.7, op de basis van 1913 = 100), en vervolgens, dat de indexcijfers van den Board of Trade en van het Centraal Bureau te 's-Gravenhage, die op hun beurt een arithmetisch gemiddelde zijn, toch niet zoo heel ver van de nieuwe van „The Economist” afwijken. Hun verloop vertoont een beeld — vooral met dat van den Board of Trade is dit in sterke mate het geval — dat met dat van „The Economist” een merkwaardige overeenstemming vertoont. En indien de verklaring dan ook afdoende was voor zover „The Economist” betreft, dan nog zouden wij voor hetzelfde vraagstuk staan bij de beschouwing van de cijfers van den Board of Trade en van het Centraal Bureau eenerzijds en van de hier aangehaalde der kosten van het levensonderhoud anderzijds. Het zal dus noodig zijn naar een andere oplossing te zoeken.

Veel meer licht kan men op het vraagstuk werpen, door de lijst der artikelen te raadplegen, waarvan

de prijzen voor de berekening der indices van groot-handelsprijzen worden gebruikt. Hier nu ben ik ge-noodzaakt den lezer even te vermoeien met een opsomming.

Sedert het begin van 1929 neemt „The Economist” als grondslag de prijzen van 58 artikelen (vóór dien tijd van 44) en wel: tarwe (2 soorten), gerst, haver, bloem, inlandsch rundvleesch, Argentijnsch rundvleesch, inlandsch schapenvleesch, Australisch schapenvleesch, spek, aardappelen, rijst, maïs, suiker, koffie, thee, cacao, boter, Canadeesche kaas, cocosolie, tabak, katoen (4), wol (3), zijde, hennep, vlas, jute, gietijzer, rails, staafijzer, steenkool (2), gaskolen, koper, tin, blik, lood, zink, hout (2), leder, olie, petroleum, rub-ber, soda, huiden, benzine, stookolie, cement, ammo-nium sulfaat, lijnolie, creosoot.

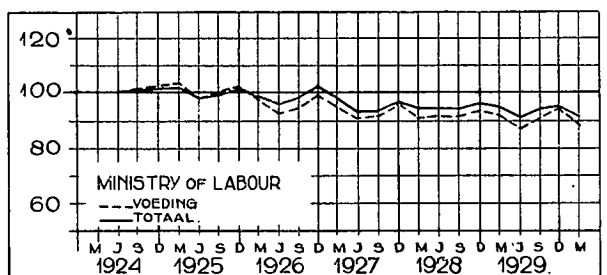
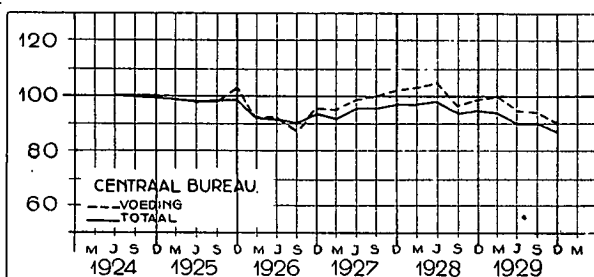
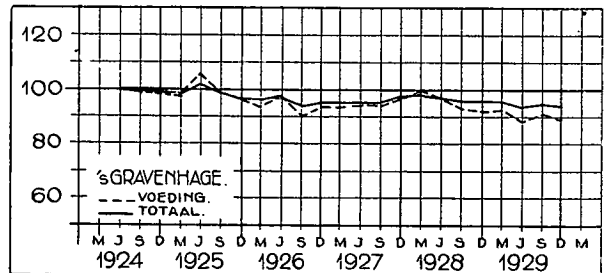
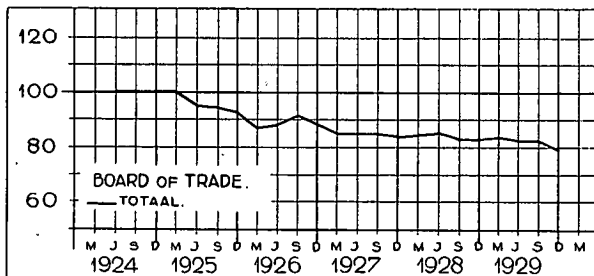
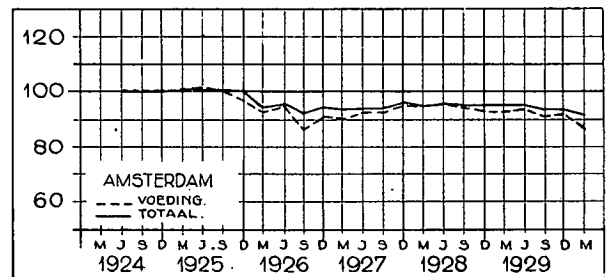
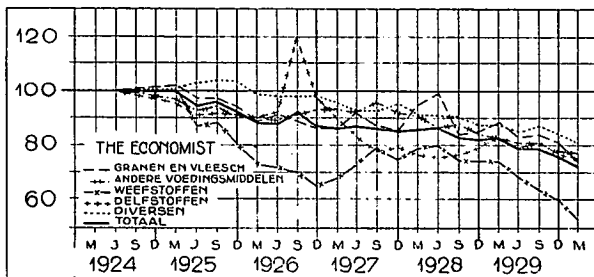
De Board of Trade neemt 47 artikelen: tarwe (2), rogge (2), rijst, aardappelen, rundvleesch, schapenvleesch, spek, melk, boter, kaas, eieren, haring, suiker, thee, koffie, cacao, rhum, wijn, olijfolie, maïs, haver (2), hop, katoenzaad, lijnzaad, palmolie, koper, ruw zink, tin, lood, jute, ruwe zijde, parafine, petroleum, steenkool, tabak, katoen inlandsche wol, buitenlandsche wol, ruw vlas, gietijzer, bakstenen, dennenhout, rub-ber, huiden.

Het Nederlandsche Centraal Bureau voor de Sta-tistiek eindelijk, bezit een lijst van 49 artikelen (het bureau zelf dient zijn cijfer aan als „indexcijfer van de groothandelsprijzen van 48 artikelen”, waarvan 28 voedings- en genotmiddelen, doch bij nauwkeurige telling vindt men er 49 resp. 29). Deze zijn: hooi, tarwe, rogge, gerst, haver, maïs, rijst, macaroni, ze-melen, erwten, sago, aardappelen, suiker, koffie, thee, cacao, zwarte peper, alcohol, boter, margarine, eieren, kaas, melk, rundvleesch, kalfsvleesch, schapenvleesch, varkensvleesch, honing, zwavelzure ammoniak, ruwe katoen, hennep, inlandsch vlas, zilver, T-ijzer, Zweedsch hout, steenen, paardenhuiden, runderhuiden, vetleder, papier van dagbladen, stearinekaarsen, lijnolie, pe-troleum, terpentijn, hars, zout, Banka-tin, steenkolen, cokes.

De lezer zal wel dadelijk den indruk krijgen, dat ieder dezer reeksen een aantal artikelen bevat, die slechts in een zeer los, een zeer verwijderd, of zelfs in geen enkel verband staan tot de dagelijksche con-sumptie der bevolking (ammonium sulfaat, katoen-zaad, stearinekaarsen, hars) en waarvan de prijzen dus luttel invloed hebben op de uitgaven, die de ver-bruiker zich moet getroosten voor zijn levensonder-houd.

Deze drie indexcijfers dienen immers als maatstaf van toestanden en verhoudingen in den groothandel. Deze laatste heeft zijn eigen objecten, waarvan de betekenis niet overeenkomt met hun belang voor den verbruiker. Het zijn vaak speculatie-artikelen of, voor zoover zij dit volgens het begrip, dat men hieromtrent pleegt te hebben, niet zijn, luisteren hun prijzen toch zeer scherp naar de op de wereldmarkt heerschende conjunctuur. Wie gewend is het verloop der groothandelsprijzen te volgen, stuit dan ook vaak op plotselinge, soms vrij aanzienlijke stijgingen of dalingen, welke in hun grilligheid den niet-ingewijde vreemd lijken. Van deze schommelingen kan zeker niet worden verwacht, dat zij overeenkomstige bewegingen veroorzaken in de prijzen van de betreffende artikelen in den kleinhandel, daar zij na korten tijd door een plotselinge wending in de conjunctuur misschien in een omgekeerde beweging omslaan. Staat het nu niet anders met bewegingen van algemeenen aard en van langen duur? En een dergelijke beweging toch zien wij thans onder onze oogen zich voltrekken?

Doch in het bovenstaande ligt tevens de kern van het vraagstuk. Kleinhandelsprijzen is in dit verband synoniem met uitgaven voor het levensonderhoud. Van de 58 artikelen van „The Economist” zijn er slechts 24, die naar hun aard de uitgaven voor levensonder-houd mede bepalen, van de 47 van den Board of Trade is dit eveneens het geval met 24 en van de 49 van het Centraal Bureau met 29; voor het eerste van de drie bedoelde indexcijfers van groothandelsprijzen dus met minder dan de helft, voor het tweede met de helft en voor het derde met even meer dan de helft

van alle posten, waarop het indexcijfer berust, en dan nog ruim gerekend, nl. met inbegrip van waren zooals lijnolie, olijfolie, rhum, wijn, alcohol en sago. Deze waarneming moet reeds direct duidelijk maken, al denkt men hierbij alleen aan den mechanischen factor in het proces, dat een algemeene daling van de prijzen in den groothandel, die door een dier indexcijfers aangegeven wordt, slechts voor een gedeelte op de kleinhandelsprijzen, die voor den verbruiker van belang zijn — en derhalve op de indexcijfers daarvan — kan doorwerken.

Er is in denzelfden gedachtengang evenwel nog meer. Indien men met behulp van de budgetstatistiek nagaat, welk aandeel laatstgenoemde artikelen in werkelijkheid in de uitgaven van den consument hebben, dan blijkt dit b.v., op grond van het Amsterdamsche standaardbudget, waaruit indexcijfer 4 berekend is, het geval te zijn met 36 pCt. wat „The Economist”, met 44 pCt. wat den Board of Trade en met 43 pCt. wat het Centraal Bureau betreft. Ook hier zijn de cijfers aan den hoogen kant, hetwelk het best is aan te toonen door de vermelding, dat bij de opstelling, waarvan zij het resultaat zijn, de post grutterwaren b.v. in zijn geheel werd meegerekend, alleen omdat rijst (The Economist), de post visch omdat haring (Board of Trade), de post kruidenierswaren omdat honing (Centraal Bureau) onder de groothandelsartikelen opgenomen zijn. Welke beteekenis hebben de prijseschommelingen van artikelen als tabak en zout voor het opvoeren of verlagen der gezinsuitgaven? Doordat echter de indexcijfers van groothandelsprijzen een z.g. ongewogen gemiddelde zijn, telt ieder dier artikelen bij „The Economist” voor $\frac{1}{58}$, bij den Board of Trade voor $\frac{1}{47}$, bij het Centraal Bureau voor $\frac{1}{49}$ van het totaal.

Met uitzondering van de artikelen voor huisbrand en van tabak zijn bedoelde 24, 24 resp. 29 goederen alle voedingsmiddelen.

Nu leert het raadplegen zoowel van de cijfers als van de bijgaande grafiekjes betreffende de indexcijfers der kosten van het levensonderhoud, dat het prijsverloop voor de rubriek „voeding” geheel anders is dan voor het totale gezinsbudget. Het eerste vertoont een scherper dalende lijn dan het laatste.

Eensdeels hangt dit samen met wat zoeven werd gezegd: de groothandelsartikelen, die in de indices zijn opgenomen, corresponderen rechtstreeks met een gedeelte slechts van de verbruiksartikelen en hun prijzen beheerschen dus slechts een bepaald gedeelte der gezinsuitgaven. Immers, aan voeding (zonder groenten en fruit, die onder de groothandelsartikelen evenmin voorkomen), brandstoffen en rooken wordt volgens het Amsterdamsche standaardbudget niet meer besteed dan 45 pCt. van de totale uitgaven, volgens het Haagsche 50 pCt., volgens het Engelsche iets meer, omdat dit budget niet zoo volledig is als de beide anderen en het bovendien berust op onderzoekingen van vóór den oorlog, toen de voeding naar verhouding een grootere plaats op het budget innam dan tegenwoordig. Dat alleen daardoor de invloed van de daling op de kleinhandelsprijzen van de betreffende artikelen reeds wordt gehalveerd, behoef ik niet nader aan te toonen. Geheel nog daargelaten de omstandigheid, dat de dalende beweging, alvorens zij den verbruiker kan bereiken, opgevangen en verzwaakt wordt door een ingewikkeld stel factoren, waarvan als de voornaamste zijn te noemen de hooge kosten, welke de winkeliersstand heeft op te brengen, de uitbreiding en versnippering van het aantal verkoopgelegenheden, de verbeterde levensstandaard met de hier uit voortspuitende zucht naar weelde-uitgaven, en zoo meer.

Anderdeels ontkomt men niet aan de overweging, dat het gedeelte van het budget, dat tot dusver buiten onze beschouwing lag, een eigen karakter heeft. Hier zijn twee groepen van posten te onderscheiden. De eene omvat artikelen, die het resultaat zijn van een

ingrijpend, soms langdurig en ingewikkeld industrieel proces (kleding, schoeisel, huisraad). De andere omvat diensten, die hetzij geheel (fondsgelden, contributies), hetzij bijna geheel los staan van den groothandel of althans met dezen een zoodanig zwakken samenhang hebben, dat een min of meer directe prijsinvloed er van practisch niet bestaat (spoor en tram via de kosten van aanleg van nieuwe lijnen, huishuur via de prijzen van bouwmaterialen).

Omtrent de eerste groep het volgende. De artikelen, die in de indexcijfers van „The Economist” e. d. zijn opgenomen, zijn voor het meerendeel grondstoffen voor de grootindustrie. Ook dit blijkt uit de hier gegeven opsomming en indien noodig, kan men het vernemen uit een terloops gemaakte opmerking van „The Economist”, die het opnemen van cocosolie in 1929 hiermee verklaart, dat zij is „a margarine base”. Doch de woorden grondstoffen en grootindustrie brengen de gedachten automatisch op de loonen en op allerlei bedrijfslasten, die het productieproces bezwaren en den prijs van het afgewerkte fabrikaat beïnvloeden, en die geen van alle in de indexcijfers verdisconteerd zijn. Op de tweede groep behoeft ik zelfs niet in te gaan, daar de betreffende posten buiten de sfeer van de bekende groothandelsartikelen blijven. Het element bezoldiging speelt trouwens ook hier een groote rol; men denke b.v. aan de kosten van spoorwegexploitatie, aan de ontwikkeling van het vakvereenigingswezen, e. d.

Enkele cijfers. Vergeleken met het algemeene peil der prijzen vóór den oorlog (dit laatste dus = 100 gesteld), was het prijsniveau voor de artikelen der voeding in Maart 1930 volgens de Amsterdamsche berekeningen 152.0. Natuurlijk als gemiddelde van een aantal verhoudingscijfers, waarvan sommigen (die van 8 rubrieken) lager of ongeveer gelijk, en enkele anderen (die van 5 rubrieken) hooger waren. Bij de overige uitgaafposten was er slechts een drietal, dat sedert vóór den oorlog met minder dan 52 pCt. gestegen was, met name kleding, gas en electriciteit en fondsgelden, die verhoudingscijfers vertoonden van resp. 113.7, 135.6 en 151.4. Al de anderen waren hooger: schoeisel 187.8, huishuur 184.8, brandstoffen 181.3, toilet-, wasch- en schoonmaakartikelen 160.7, contributies en periodieken 233.4, rooken 207.3, woninginrichting en huisraad met ontspanning, spoor en tram en diversen samen 184.4.

Het gevolg van een en ander is dan ook, dat wat in tegenstelling tot de voeding gemakshalve de tweede helft van het gezinsbudget genoemd kan worden, niet alleen verhindert, dat de daling op de voeding tot haar recht komt, maar zelfs die daling gedeeltelijk ongedaan maakt. De lijn van dit gedeelte werkt als een rij kurken dobbers, die een daar aan opgehangen voorwerp bij de oppervlakte houdt. In sterkere mate nog dan de grafiekjes toonen, daar immers bedoelde lijn daar niet is weergegeven en de totaal-lijn reeds de werking van de lijn der voeding ondergaat.

Dit verschijnsel is niet alleen bij de Amsterdamsche indexcijfer waar te nemen, men vindt het ook terug bij de andere indices, waarvan in dit artikel sprake is, of die op dit gebied in het buitenland gepubliceerd worden.

Moet men nu daaruit besluiten, dat men elke hoop op een eenigszins belangrijke daling van de kleinhandelsprijzen, en daardoor van de consumptieve uitgaven, kan laten varen? Allermint. Alleen, men geve zich rekenschap van het feit, dat het doorwerken van de dalende prijsbeweging in den groothandel tijd vordert en dat de rimpels in het watervlak steeds zwakker worden, naarmate zij zich verder verwijderen van het punt, waar het water in beroering is gebracht. Het Maart-indexcijfer der kosten van het levensonderhoud gaf immers reeds een niet onbelangrijke vermindering te zien. Het is niet buitengesloten, dat deze daling voortgaat, het is zelfs zeer

goed mogelijk, het is misschien waarschijnlijk. Doch de verwachtingen hieromtrent spanne men niet te hoog.

Dr. R. CLAEYS.

DE INVOER VAN MUZIEKINSTRUMENTEN IN NEDERLAND.

In het nummer van dit weekblad van 15 Augustus 1928 maakten wij melding van den belangrijken achteruitgang, welke destijds viel waar te nemen bij den invoer van muziekinstrumenten hier te lande. Groote veranderingen in het cultuurleven van ons volk, meerdere belangstelling voor sport en automobielen, en inzonderheid de reusachtige uitbreiding van het gebruik van radiotoestellen, hebben ertoe geleid, dat de belangstelling voor de zelfbeoefening der muziek zeer sterk achteruitgegaan is, terwijl ook de vraag naar pianola's en phonola's enorm is afgenomen. Een en ander weerspiegelt zich in den afgenomen invoer van piano's e.d.; de binnenlandsche industrie van deze instrumenten heeft niet veel beteekenis, zoodat het invoercijfer een vrij behoorlijk beeld geeft van den afzet van deze instrumenten op de Hollandsche markt.

Nu er intusschen geruimen tijd verstreken is sinds wij onze vorige beschouwing geschreven hebben, willen wij de vraag weer eens aan de orde stellen, hoe het sinds Augustus 1928 met de verdere ontwikkeling van deze zaak is gegaan. Slechts ten deele laat deze vraag zich beantwoorden aan de hand van de Nederlandsche statistiek, want onder No. 1089 van onze statistiek worden niet slechts piano's en vleugels opgenomen, welke voor zelfbespeling in aanmerking komen, doch ook pianola's, harmoniums en orgels. Nu is het duidelijk, dat het toenemend gebruik van radio-apparaten inzonderheid invloed heeft op den afzet van instrumenten, die door mechanische bewerkingen bespeeld moeten worden. Op zich zelf zou dus een achteruitgang van den invoer onder nummer 1089 onzer statistiek nog geen afdoend bewijs behoeven te leveren voor het feit, dat de zelfbeoefening der muziek, dit belangrijke cultuurelement in het leven van den muziek liefhebber en van zijn gezin, zou zijn achteruitgegaan. Op grond van mededeelingen, van „insiders" in den handel in muziekinstrumenten ontvangen, meenen wij echter met stelligheid te mogen aannemen, dat de afnemende invoer niet slechts pianola's, e.d. betreft — al is het verschijnsel daar wel zeer markant — doch ook de gewone piano's.

In de eerste plaats doen wij hier volgen een overzicht van den invoer van muziekinstrumenten in Nederland sinds het jaar 1919:

Invoer van muziekinstrumenten in Nederland.

Piano's, pianola's, harmoniums, orgels en onderdeelen.
(No. 1089 der statistiek).

	Totaal		Uit Duitsland		Aantal stuks ¹⁾	
	Ton	f 1000	Ton	f 1000	Totaal	uit Duitschl.
1919	2113	2972	1983	2616	6716	6443
1920	4219	7264	3882	6517	13970	13189
1921	5122	6388	4941	6001	17510	17056
1922	6123	7601	5932	7279	20923	20418
1923	4918	6646	4783	6399	16525	16216
1924	3519	5293	3369	5015	11375	11057
1925	3382	5366	3237	5059	12525	12211
1926	2614	3992	2390	3610	9268	8662
1927	2798	4160	2602	3855	10131	9641
1928	1722	2709	1579	2459	5984	5675
1929	1184	1979	1053	1744	3856	3560

¹⁾ Aantal stuks behalve onderdeelen.

Toen wij in 1928 over deze cijfers schreven, vestigden wij de aandacht op den aanmerkelijken teruggang, welke dit jaar inzonderheid tegenover 1927 en voorgaande jaren te zien gaf. De totaalcijfers van 1928 en 1929 geven een ontstellend beeld van verderen achteruitgang.

In ons artikel van 15 Augustus 1928 gaven wij ook de invoercijfers van gramophonen en phonografen. Deze zien er thans als volgt uit:

Gramophonen, phonografen en onderdeelen.
(No. 1090 der statistiek).

	Totaal		Uit Duitsland		Uit Gr.-Britt.	
	Ton	f 1000	Ton	f 1000	Ton	f 1000
1919	298	522	198	211	62	186
1920	677	1480	514	926	110	379
1921	979	1815	795	1226	120	410
1922	1682	2789	1441	2083	145	462
1923	1402	2366	1156	1658	152	474
1924	919	2023	576	1051	210	655
1925	728	1828	377	827	199	638
1926	780	2127	345	808	253	884
1927	941	2577	382	880	381	1298
1928	752	2074	367	852	246	882
1929	816	2370	435	1036	282	1073

In tegenstelling tot den invoer van piano's enz. is hier een kleine stijging voor het jaar 1929 te vermelden. Het vermoeden ligt voor de hand, dat de groote reclame, welke de radio door uitzending van nieuwe platen voor de gramophonen maakt, aan deze stijging niet vreemd zal zijn geweest.

Tenslotte geven wij hier de cijfers voor het eerste kwartaal van 1930, vergeleken met de cijfers van de dienovereenkomstige periode van 1929:

Piano's, pianola's, harmoniums, orgels en onderdeelen.

	Totaal		Uit Duitsland		Aantal stuks ¹⁾	
	Ton	f 1000	Ton	f 1000	Totaal	Uit Duitschl.
1929	351	560	310	496	1147	1065
1930	246	420	213	366	771	712

¹⁾ Aantal stuks behalve onderdeelen.

Gramophonen, phonografen en onderdeelen.

	Totaal		Uit Duitsland		Uit Gr.-Britt.	
	Ton	f 1000	Ton	f 1000	Ton	f 1000
1929	213	643	92	226	83	321
1930	213	643	116	290	74	293

Deze cijfers zien er voor de piano's e.d. al weer zeer bedenkelijk uit, terwijl de invoer van gramophonen stabiel blijft.

De cijfers van de Deutsche handelsstatistiek gaan wat meer in bijzonderheden dan de Nederlandsche. Deze statistiek toch splitst piano's en vleugels, maar maakt, voor zoover ons bekend, geen onderscheid tusschen piano's, welke met de hand bespeeld moeten worden en pianola's e.d. Nu ziet de Deutsche uitvoer van piano's en vleugels naar Nederland er voor de laatste jaren als volgt uit:

Uitvoer van piano's en vleugels uit Duitsland naar Nederland (aantal stuks).

	Piano's	Vleugels	Totaal
1913..	—	—	4533
1926..	4592	286	4878
1927..	4922	349	5271
1928..	2693	327	3020
1929..	1334	337	1671
Jan./Febr. 1929..	254	61	315
Jan./Febr. 1930..	174	52	226

Deze cijfers tonen, dat het aantal ingevoerde piano's zeer sterk achteruitgaat, terwijl het aantal vleugels vrij stabiel blijft. Dit laatste is zeer begrijpelijk, aangezien degenen die vleugels koopen, in hoofdzaak te zoeken zijn in de kringen der ware muziek liefhebbers.

Het bovenstaande moge duidelijk maken, dat het cultuurproces, waarover wij in Augustus 1928 schreven, nog verder voortgaat. Wij wezen er destijds op, dat dit één van de schaduwzijden is van de grootsche ontwikkeling der radio-industrie. Economisch is de zaak voor ons land veel minder ernstig dan voor de

grote productielanden van muziekinstrumenten, waaronder in de eerste plaats Duitsland moet worden vermeld. De malaisetijd, dien wij thans beleven, is op zich zelf reeds voor producenten van luxe-goederen van bedenkelijken invloed, en deze neerwaartsche druk gaat samen met de algemeene verschuiving ten aanzien van de vraag naar muziekinstrumenten. In Duitsland vond in 1929 de concentratie in de piano-industrie eenige voortgang, met het doel de productie beter aan de gewijzigde vraag aan te passen. Er zijn op dit gebied nog vele verdere mogelijkheden.¹⁾

In Nederland zijn inzonderheid twee kringen bij het hierboven beschreven proces betrokken t.w. de handelaren in muziekinstrumenten en de musici. Eerstgenoemden zullen zich op den duur wel weten aan te passen; meer en meer ziet men de desbetreffende zaken overgaan tot het inrichten van afdelingen voor den verkoop van radioartikelen en gramaphonen. Ook in dezen tak van handel zal nog wel het een en ander te rationaliseeren zijn, bv. door combinatie van zaken en bezuiniging op dure „Show rooms” als gevolg van zulk een samengaan, e.d.m.

Het eenige heugelijke feit in bovenstaande cijfers bestaat hierin, dat de invoer van vleugels de laatste jaren vrij stabiel is geweest, maar op zich zelf beteekent dit nog niet veel, wanneer men den voortdurenden vooruitgang van onze bevolking in aanmerking neemt.

Eenigen tijd nadat wij ons artikel van Augustus 1928 gepubliceerd hadden, werd ons de opmerking gemaakt, dat het verschijnsel waarop wij de aandacht vestigden, vermoedelijk tijdelijk zou zijn. De radio, zoo redeneerde men, stimuleert op zijne wijze de belangstelling voor de muziek en tenslotte moet dit er toch toe leiden, dat de behoefte aan zelfbeoefening daarvan weder grooter wordt. Wij hopen, dat deze veronderstelling nog eens werkelijkheid zal worden, maar in den loop der gepubliceerde cijfers kunnen wij daaromtrent tot dus verre helaas nog geen aanwijzing vinden.

G. M. V. S.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER JANUARI 1930.

De totale opbrengst der Landsmiddelen, vermeld in bijgaand overzicht, bedroeg in verslagmaand f 53.217.000 tegen f 51.900.000 in dezelfde maand van het vorige jaar. Hierbij moet evenwel een in Januari 1929 ontvangen uitkeering aan Nederlandsch-Indië uit de Nederlandsche oorlogswinstbelasting ad circa f 0.53 m/m niet worden medegerekend, zoodat het voordeelig verschil f 0.788 m/m bedraagt. In deze vermeerdering werd bijgedragen door de:

belastinggroep	meer	f 0.541 m/m
monopolies	„	0.593 „
producten	minder	0.166 „
bedrijven	„	0.528 „
allerlei middelen	meer	0.348 „

De ontvangsten bleven in totaal f 5.948 m/m beneden het 1/12 deel der jaarraming, welk cijfer echter met een bedrag van f 0.875 m/m, zijnde de som der fractioneele ramingen van nog niet betaalde winstaandeelen, moet worden verminderd. Het dan verkregen nadeelig verschil ad circa f 5.— m/m komt geheel voor rekening van de belastinggroep en van de producten, waarvan de ontvangsten resp. f 2.882 m/m en f 2.695 m/m beneden het 1/12 deel van het totaal der jaarramingen bleven.

Bij de *belastinggroep* valt in het oog, dat aan vennootschapsbelasting in verslagmaand ruim f 1.8 m/m meer werd ontvangen dan in Januari 1929. Deze gunstige uitkomst werd hoofdzakelijk verkregen door de

¹⁾ Wie zich inzake de productie van muziekinstrumenten nader wil oriënteren, zij verwezen naar het boek van Dr. Rudolf Bethmann, Die Versorgung der Welt mit Musikinstrumenten (Christians volkswirtschaftliche Bücherei, Band 13, Wilhelm Christians Verlag, Berlin 1929, 193 blz.).

ontvangst van achterstallige betalingen over het belastingjaar 1925 tot een bedrag van f 1.3 m/m. De opbrengsten der inkomsten- en personeele belasting gaven geen noemenswaardige verschillen met het vorige jaar. De verponding leverde echter f 1.1 m/m meer op, aangezien in Januari 1929 de aanslag in deze heffing voor het tijdvak 1928/1932 nog slechts zeer gedeeltelijk had plaats gehad. Het bovengenoemde groote verschil bij deze groep met de raming komt tot een bedrag van f 2.3 m/m voor rekening van de landelijke inkomsten, die in den aanvang van elk jaar immer traag plegen te vloeien. De maandopbrengst was slechts f 0.072 m/m lager dan in Januari 1929.

Bij de indirecte belastingen valt op te merken, dat het invoerrecht in verslagmaand, dat weliswaar t.a.v. de gelijknamige maand van het vorige jaar een lagere opbrengst gaf ad f 0.685 m/m, nog gunstig afsteekt bij de ontvangsten in de onmiddellijk aan verslagmaand voorafgegane maand, welke met f 0.621 m/m werden overtroffen. Dit recht overschreed het 1/12 deel der jaarraming, dat f 0.783 m/m hooger was dan in 1929, nog met f 0.112 m/m. Het uitvoerrecht gaf daarentegen een tegenvaller, zoowel in vergelijking met de maand Januari van het vorige jaar als met de raming en wel tot bedragen van resp. f 0.189 m/m en f 0.297 m/m. Deze afname is een gevolg van den minder gunstigen economischen toestand, veroorzaakt door de daling van de verkoopprijzen der uitvoerproducten. Ook bij de accijzen waren de ontvangsten lager dan in het vorige jaar en lager dan de raming deed verwachten (f 0.199 m/m en f 0.557 m/m), welke daling uitsluitend is toe te schrijven aan de lagere opbrengst van de lucifersaccijns tengevolge van minderen invoer van dit artikel wegens de door over-import verkregen groote voorraden. Bij het statistiekrecht doet zich hetzelfde verschijnsel voor als bij het uitvoerrecht, de opbrengst was circa f 0.06 m/m lager dan in Januari 1929 en f 0.058 m/m lager dan de raming deed verwachten; het zegelrecht daarentegen gaf aldus vergeleken gunstige uitkomsten tot bedragen van resp. f 0.028 m/m en f 0.074 m/m. De opbrengst der slachtbelastingen, welke in verslagmaand vrijwel gelijk was aan die in de gelijknamige maand van het vorige jaar, bleef f 0.147 m/m beneden het evenredige deel der jaarraming.

Bij de *monopolies* blijkt de opbrengst der opiumregie in verslagmaand wederom lager te zijn geweest dan in dezelfde maand van het vorige jaar (f 0.195 m/m). Zij bleef tot een bedrag van f 0.132 m/m beneden het 1/12 deel der jaarraming. De minder gunstige economische toestand is uiteraard ook op dit middel van invloed. Bij het zoutmonopolie kan een belangrijk hogere opbrengst worden geconstateerd. Deze overtrof die in Januari 1929 met f 0.447 m/m en de verwachting met f 0.51 m/m. De detailverkoop van verpakt zout werd, evenals dit vroeger reeds geschiedde aan de provincies West- en Oost-Java, in verslagmaand overgedragen aan de provincie Midden-Java. Deze overdracht zal verminderde ontvangsten tengevolge hebben wegens de mede aan laatstgenoemd gebiedsdeel verleende usantieele 40 pCt. reductie op den regieprijs, waarop bij de jaarraming tot een bedrag van f 1.786 m/m werd gerekend. De belangrijke overschrijding van het 1/12 deel der jaarraming werd veroorzaakt door de levering van verpakt zout aan de provincies bij groote hoeveelheden tegelijk. Hierdoor verkrijgen de maandopbrengsten een onregelmatig verloop, hetgeen zuivere vergelijkingen onmogelijk maakt. De opbrengst van de pandhuizen was in verslagmaand lager dan die in de laatste maanden van het vorige jaar, doch f 0.34 m/m hooger dan in Januari 1929. Zij bleef f 0.008 m/m beneden het evenredig gedeelte der jaarraming, dat f 0.045 m/m hooger was dan in 1929.

Bij de *productengroep* bleven alle uitkomsten wederom beneden de verwachting. Weliswaar bracht de tinverkoop in verslagmaand f 0.077 m/m meer op dan

in Januari 1929, doch de daaruit verkregen ontvangsten bleven f 0.297 m/m beneden het 1/12 deel der jaarraming. De uitkomsten der steenkolenmijnen geven eenzelfde beeld met bedragen van f 0.032 m/m en f 0.91 m/m, waarbij echter valt op te merken, dat bij deze mijnen in de eerste maanden van elk jaar immer belangrijke bedragen nog te vorderen blijven. De lagere uitkomsten van het boschwezen in vergelijking met die in dezelfde maand van 1929 en met 1/12 jaar-raming, tot bedragen van resp. f 0.165 m/m en f 0.996 m/m, houden verband met nog ongeboekte belangrijke met andere diensten te verrekenen bedragen wegens geleverd djatihout. De uitkomsten van de rubber- en kina-ondernemingen geven geen zuiver beeld, aangezien de verkoop dezer producten bij kavelingen geschiedt, waardoor onregelmatige opbrengstcijfers worden verkregen. De goud- en zilvermijnen gaven een tegenvaller t.a.v. het vorige jaar zoowel als t.a.v. het evenredige deel der jaarraming tot bedragen van f 0.037 m/m en f 0.022 m/m.

De bedrijven geven sterk afwijkende uitkomsten te zien. Van de S.S. en Tramwegen waren de ontvangsten in verslagmaand in totaal f 0.661 m/m minder dan in Januari 1929. Deze achteruitgang komt tot een bedrag van f 0.638 m/m voor rekening van de S.S. op Java hoofdzakelijk als gevolg van de sedert 1 October 1929 geldende lagere tarieven op de Westerslijnen. De P. T. en T. ontvangsten staken gunstig af bij die in de eerste maand van 1929 en bij de raming tot bedragen van resp. f 0.042 m/m en f 0.098 m/m. Vergelijking met het vorige jaar geeft het volgende beeld:

posterijen	meer	f 7.000
telegrafie	minder	„ 26.000
telefonie	meer	„ 91.000
andere ontvangsten	minder	„ 30.000

waaruit blijkt, dat de gunstige totaal-uitkomst werd verkregen door de hogere opbrengsten der telefonie, waarin de radio-telefonie tot f 9.600 bijdroeg. Het havenwezen vertoont een opbrengstcijfer, dat door de belangrijke halfjaarlijkse ontvangst aan kadehuur geen vergelijking met de raming toelaat. De meeropbrengst t.a.v. het vorige jaar werd hoofdzakelijk verkregen uit de diverse bedrijfsontvangsten van de haven Soerabaja. Aan goederengeld werd in totaal f 44.000 minder ontvangen dan in Januari 1929. Bij den baggerdienst, den dienst voor W. en E. en de Landsdrukkerij bleven de geboekte ontvangsten beneden de werkelijke uitkomsten, omdat bij deze bedrijven de over de eerste maand van elk jaar nog te vorderen of te verrekenen bedragen daarin niet werden opgenomen.

Bij de groep *allerlei middelen* werden in verslagmaand onder het hoofd afstand van grond wederom meer ontvangsten geboekt dan in dezelfde maand van 1929 en meer dan de raming deed verwachten tot bedragen van resp. f 0.1 m/m en f 0.477 m/m, verkregen door de krachtige invordering van achterstalligen canon. Aan cijns en vast recht van mijnconcessies werden nog geen ontvangsten geboekt; deze rechten worden immer bij groote bedragen tegelijk voldaan.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BRITSCHE BEGROTING.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Minister Snowden, die deze maand zijn tweede begroting heeft ingediend, moet over het geheel wel zeer tevreden zijn over de ontvangst, die haar ten deel is gevallen. Immers het stond van tevoren vast, dat zij noch den heer Churchill noch de uiterste linkerzijde van zijn eigen partij, onder leiding van den heer Maxton, voldoening zou schenken. In het algemeen wordt zijn begroting beschouwd als een oprechte poging om zich uit de moeilijke positie te werken. En hoewel de meeningen verdeeld zullen zijn over het feit, of het een gezonde politiek is om de vereischte middelen te

verkrijgen door de heffing van directe belastingen van een zeer kleine groep, is men toch opgelucht, dat er geen strengere maatregelen zijn genomen. In het kort was de positie, waartegenover Minister Snowden zich zag geplaatst, de volgende.

Het begrotingsjaar, dat 31 Maart jl. afliep, sloot met een tekort van £ 14.5 miljoen, hetgeen gedeeltelijk was toe te schrijven aan het ongeneeslijk optimisme van den heer Churchill, maar voor het grootste deel op rekening kwam van de vermeerderde uitgaven voor werkloosheid en pensioenen zoals deze door de huidige regeering zijn vastgesteld. Deze nieuwe uitgaven zullen dit jaar natuurlijk hooger zijn dan voor de afgelopen begrotingsperiode, daar zij toen nog niet het geheele jaar in werking waren. Om deze reden o.a. rekent men voor het begrotingsjaar 1930/'31 op een tekort van ongeveer £ 42½ miljoen. Minister Snowden is echter de meening toegedaan, dat begrotingstekorten het volgend jaar uit inkomsten moeten worden goedgeemaakt en wil een wet indienen, die erin voorziet, dat de Minister van Financiën de toestemming van het parlement moet verkrijgen, indien hij niet van plan is zulks te doen. Intusschen stelt Minister Snowden voor, het tekort op de vorige begroting in de drie eerstvolgende jaren te dekken, door dit jaar een bedrag van £ 5 miljoen aan het Sinking-Fund toe te voegen, het volgende jaar een gelijke som en voor het begrotingsjaar 1932/'33 een bedrag van £ 4.5 miljoen.

In verband met dit bedrag van £ 5 miljoen en een bedrag van £ 2¼ miljoen voor onvoorziene uitgaven, moet de Minister van Financiën £ 47¼ miljoen nieuwe inkomsten vinden. Van dit bedrag wordt £ 16 miljoen verkregen door onttrekking aan het Rating Relief Suspense Account, terwijl de rest wordt verkregen door een verhooging van de inkomstenbelasting, de surtaxe en de successierechten en van den accijns op bier met 3/- per barrel. Voor het volgende begrotingsjaar kan de onttrekking aan het Suspense Account niet meer bedragen dan £ 4 miljoen, daar het fonds dan uitgeput is, maar men schat, dat de belastingverhoging in die periode een bedrag zal opbrengen van £ 46.580.000 vergeleken met £ 33.800.000 gedurende het loopende jaar, daar zij slechts op een gedeelte ervan betrekking heeft. Minister Snowden gelooft, dat er geen verdere verhoging van de belastingen zal plaats vinden, tenzij ingeval van onvoorziene gebeurtenissen, terwijl, indien de economische toestand van het land verbetert, er een overschot zal zijn voor de uitbreiding van de sociale diensten.

Voordat wij de begroting nader beschouwen, wijzen wij erop, dat Minister Snowden nieuwe maatregelen zal voorstellen om de belastingvlucht te bemoeilijken en in het bijzonder een wet uit te vaardigen tegen het type van een enkele levensverzekeringspremie, wier voornaamste doel het is, om de surtaxe te vermijden en niet om een levensverzekering af te sluiten. Tenslotte zal een nieuwe waardeering van de waarde van den grond plaats vinden, die als een basis zal dienen voor een belastingheffing op de waardevermeerdering van den grond, maar in welken vorm dit zal geschieden is niet vermeld. De Safeguarding-rechten zullen niet vernieuwd worden, terwijl de McKenna-rechten later afgeschaft zullen worden, zoodra de financieele toestand van Groot-Britannië dit toelaat.

Minister Snowden zal de middelen, die hij noodig heeft, verkrijgen van een betrekkelijk kleine groep menschen en ze bestemmen voor de meest behoeftige deelen van de bevolking. Een zuivere wijziging in de aanslagregeling van de inkomstenbelasting zou alle ongetrouwde personen met een inkomen uit arbeid van meer dan £ 165/- hebben getroffen. Minister Snowden heeft echter de aanslagregeling zoo verandert, dat een enkel persoon niet meer belasting betaalt, tenzij zijn inkomen hooger is dan £ 582/-, terwijl het overeenkomstige cijfer voor een gehuwd persoon met drie kinderen £ 300/- hooger is. De cijfers voor in-

komsten uit vermogen zijn resp. £ 475/- en £ 735/-.

* * *

Wat de inkomsten betreft, deze bedragen in totaal ongeveer £ 718 miljoen. Van dit bedrag wordt ongeveer 45½ pCt. verkregen uit de inkomsten- en soortgelijke belastingen, ongeveer 35½ pCt. uit rechten en accijnzen in bijna gelijke verhouding, iets meer dan 11½ pCt. uit successierechten, verder 3¼ pCt. uit zegelrechten en een iets grooter percentage uit de belasting (geheven naar het aantal paardekrachten) op vervoermiddelen. Het grootste gedeelte van den laatstgenoemden post is bestemd voor het onderhoud van de hoofdwegen en den aanleg van nieuwe wegen.

Naast deze inkomsten uit belastingen wordt een bedrag van £ 79 miljoen verkregen uit leeningen en andere bronnen en uit de winsten van de posterijen, die voor het loopende jaar op ongeveer £ 10 miljoen zijn geschat. Van de totale inkomsten ten bedrage van £ 718 miljoen worden £ 252½ miljoen verkregen uit rechten en accijnzen. Van dit bedrag brengen de bier-, tabaks- en luciferaccijnzen en de vermakelijkheidsbelasting £ 175 miljoen op. Practisch wordt dit bedrag bijna geheel opgebracht door de groote massa van de bevolking evenals dit voor een groot deel het geval is met het overblijvende bedrag van £ 77¼ miljoen. Maar verder is hun bijdrage zeer gering, en brengen zij ook zeer weinig op aan gemeentebelastingen.

Wenden wij ons thans tot de uitgaven. De geheele schuldendienst bedraagt ongeveer £ 360 miljoen, terwijl de dienst der militaire uitgaven, inclusief de pensioenverzekering £ 110 miljoen en de uitgaven voor alle andere diensten ongeveer £ 340 miljoen belopen. Voor dit jaar bedraagt het voor amortisatie bestemde bedrag, met uitzondering van het overschot op de begrooting, £ 55.400.000, terwijl de oorlogspensioenen, die men ongetwijfeld als kapitaalbelasting mag beschouwen, thans gedaald zijn tot beneden de £ 52 miljoen. Op de inkomstzijde der begrooting pleegt men de successierechten als een belasting op kapitaal te beschouwen. Niettegenstaande dit in werkelijkheid zoo is, bestaat een groot gedeelte van de dekking daarvoor thans inderdaad uit inkomen, hetzij door eenvoudig sparen, hetzij door een levensverzekering, maar het is wellicht veiliger om dezen post, die £ 83 miljoen bedraagt, te beschouwen als een belasting op kapitaal en niet op inkomen.

Bovendien zijn er andere ontvangsten, zooals de herstelschulden, aflossing van leeningen van geallieerden en dominions, en de opbrengst van den verkoop van oorlogsmateriaal, enz., die bij elkaar ongeveer £ 40—45 miljoen bedragen, en eigenlijk als kapitaal en niet als inkomsten moesten worden beschouwd. Voegt men een gemiddeld bedrag van £ 42½ miljoen uit dien hoofde bij de successierechten, dan krijgt men een totaal van £ 125½, terwijl daarentegen amortisatie en oorlogspensioenen ongeveer £ 107½ absorbeeren. Bij dit bedrag moeten nog de kapitaaluitgaven voor wegen gevoegd worden, maar daar hiervoor slechts £ 23½ miljoen is uitgetrokken, en het grootste deel hiervan voor de loopende uitgaven bestemd is, dient te worden betwijfeld, of men waarlijk kan zeggen, dat de beide zijden in evenwicht kunnen worden gebracht. Weliswaar kan men natuurlijk zeer goed tegenwerpen, dat de oorlogspensioenen niet de kapitaalrekening behooren te belasten, maar voorzover ten minste een gedeelte van de middelen, die daarvoor worden genomen, uit buitengewone oorlogswinsten zijn verkregen, is het wel billijk, ze als zoodanig te beschouwen.

Men dient af te wachten, of de verhooging van de extra-belasting en de successiebelasting het kapitaal uit het land zal doen vluchten in zoo'n mate, dat het zijn doel voorbijstreeft. Indien men de redevoeringen van den heer Snowden over eenige jaren zeer nauwkeurig leest, schijnt het geoorloofd, daaruit af te leiden, dat hij zelf gelooft, dat de bestaande aanslag van de directe belastingen niet voor langen tijd op

een hooger niveau dan het tegenwoordige gehandhaafd kan worden, zonder tot kapitaalvlucht te leiden. Op het oogenblik vindt men zeer waarschijnlijk steun in het argument, dat de menschen zeer hooge belastingen zullen dragen, mits ze kunnen verwachten, dat uit de op die wijze verkregen middelen aanzienlijke voordeelen voor het geheele land zullen voortvloeien. Op dit punt is het moeilijk om het met Minister Snowden eens te zijn. De dienst der openbare gezondheid, werkloosheids-, ouderdoms- en weduwenpensioenen vragen nu feitelijk £ 97 miljoen, en de kosten zullen waarschijnlijk nog toenemen, naarmate de rationalisatie voortgang vindt. Onderwijs, ondanks een verhooging van 10 pCt. voor dit jaar, tengevolge van de verlenging van den leerplichtigen leeftijd, absorbeert slechts £ 55 miljoen, terwijl de uitgaven van de Centrale- en de Rijksregering, de Departementen van Justitie en de kosten voor de invordering van de invoerrechten, accijnzen en binnenlandsche inkomsten tezamen slechts ongeveer £ 36 miljoen bedragen. Terwijl het noodig is ongeveer £ 100 miljoen uit de schatkist te bestemmen voor steun aan degenen, die zichzelf niet kunnen onderhouden, behoorden deze uitgaven gepaard te gaan met een krachtige poging om de oorzaken van de werkloosheid tegen te gaan, en dit heeft de tegenwoordige regering, evenals haar voorgangster, tot dusverre nagelaten.

SCHATTING VAN DE MET BIETEN BEBOUWDE OPPERVLAKTE VAN EUROPA VOOR HET OOGSTJAAR 1930/31.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen schrijft ons:

Een buitengewoon zachte winter, waardoor het bijna steeds mogelijk was veldwerk te verrichten en een mooi voorjaar hebben de voorwaarden geschapen voor een tijdigen, ja zelfs vroegen, aanplant van bieten. Wanneer de landbouwers hiervan niet overal hebben geprofiteerd, dan lag dit aan de vraagstukken, die in een aantal landen eerst tot oplossing moesten worden gebracht en die van zooveel belang waren voor den bietenbouw, dat zonder hun oplossing de landbouwers geen beslissing ten aanzien van den omvang van den aanplant konden nemen.

In eenige landen (Tsjecho-Slowakije, Spanje en Frankrijk) werden de besprekingen over de voorwaarden van de bietenleveringen zoo slepend gehouden, dat de uitzaai werd vertraagd. In Zweden en Denemarken daarentegen moest weder de verleening van een staatssubsidie worden besproken en het was voor de landbouwers in die landen, waar de uitzaai overigens steeds laat plaats vindt, eerst mogelijk, de huidige bietenoppervlakte te bepalen, nadat de beslissing in het parlement, die, zooals bekend, in beide landen gunstig uitviel, was gevallen.

In Duitschland stond gedurende de laatste weken de bescherming van den landbouw in het middelpunt der belangstelling. De beschermende rechten op suiker, bieten en haksel werden verhoogd, maar de landbouwers hadden reeds tevoren hun aanbouw bepaald en men mag derhalve aannemen, dat noch de verhooging van de beschermende rechten ten gunste van de suikerindustrie en den bietenbouw tot uitbreiding van den bietenaanplant noch de verhoogde rechten op andere veldvruchten noemenswaard tot vermindering van den bietenaanplant zullen bijdragen.

Ondanks de vertraging in den bietenaanplant, die door de bovenvermelde omstandigheden werd veroorzaakt, is toch reeds het grootste deel van de bieten in den grond en het is reeds thans mogelijk, een eenigszins betrouwbaar overzicht van de dit jaar in de verschillende landen met bieten te bebouwen oppervlakte te verkrijgen.

Hieronder volgt een raming van de met bieten bebouwde oppervlakte in Europa, waarbij wij echter opmerken, dat de in de raming verwerkte cijfers nog niet als definitief kunnen worden beschouwd, en in eenige gevallen misschien zelfs nog belangrijk zullen moeten worden gewijzigd.

	Met bieten bebouwde oppervlakte in 1000 H.A.			Productie van biet-suiker in 1000 metr. tonnen ruwsuiker-waarde.	
	schatting 1930	Opbr. in 1929	Opbr. in 1928	schatting 1929/30	Opbr. in 1928/29
Duitschland	460	434	430	1.980	1.864
Dantzig	8	7	7	29	29
Tsjecho-Slowakije	235	227	250	1.030	1.057
Oostenrijk	33	29	28	120	107
Hongarije	73	73	66	247	220
Frankrijk	275	249	240	910	907
België	60	57	63	252	279
Nederland	62	54	65	265	321
Polen	220	245	230	920	747
Denemarken	32	30	41	135	170
Zweden	35	25	43	121	161
Italië	111	116	112	435	387
Spanje	90	88	84	247	239
Joegoslavië	50	61	61	132	129
Roemenië	44	36	52	77	134
Bulgarije	20	20	17	40	29
Zwitserland	1	1	2	7	7
Groot-Brittannië.	130	94	72	307	213
Iersche Vrijstaat.	5	5	6	21	22
Finland	1	1	3	3	3
Letland	3	2	1	4	2
Turkije	5	3	4	5	4
Europa zonder Sowjet-Unie	1.953	1.857	1.877	7.287	7.031
Sowjet-Unie	1.000	784	769	1.200	1.425
Europa (totaal) ..	2.953	2.641	2.646	8.487	8.456

De bebouwde oppervlakte van Europa zonder Rusland zou dus volgens onze raming ten opzichte van het vorige jaar met 5.17 pCt. en ten opzichte van 1928 met 4.05 pCt. zijn toegenomen, terwijl met mederekening van Rusland de bebouwde oppervlakte van Europa 11.81 pCt. ten opzichte van het vorige jaar en 11.60 pCt. ten opzichte van 1928 grooter is.

De landen, die bieten verbouwen, kunnen in drie groepen worden ingedeeld. De eerste groep omvat die landen, die niet voldoende suiker voortbrengen om in hun eigen behoefte te voorzien. Tot deze landen behoren Oostenrijk, Frankrijk, Denemarken, Zweden, Zwitserland, Groot-Brittannië, Ierland, Finland, Letland en Turkije. Door middel van beschermende rechten en gedeeltelijk ook door directen geldelijken staatssteun op den contractueel vastgestelden bietenprijzen trachten de tot deze groep behorende landen de binnenlandsche productie dermate te bevoordeelen, dat het eigen land niet al te veel nadeel ondervindt van de buitengewoon lage suikerprijzen op de wereldmarkt. Dank zij deze bescherming is de aanplant in bijna alle landen van deze groep dit jaar toegenomen.

Tot de tweede groep behoren de landen, die zelf in hun behoefte aan suiker voorzien (Italië, Spanje, Joegoslavië, Roemenië en Bulgarije) of — zooals België en Nederland, — waar de uitvoer gedeeltelijk in ruil voor ingevoerde suiker plaats vindt, slechts weinig suiker exporteerden. In deze tweede groep streeft de suikerindustrie er natuurlijk naar, zooveel suiker in het land zelf voort te brengen, dat invoer van buitenlandsche suiker overbodig wordt, maar anderzijds te vermijden, dat onnodige overschotten worden gekweekt, die in de meeste gevallen slechts met groote verliezen kunnen worden uitgevoerd. Derhalve pogen Joegoslavië en Italië, die aan het einde van de huidige campagne op aanzienlijke overschotten zullen moeten rekenen, de bebouwde oppervlakte dit jaar zoo naar beneden te drukken, dat vermoedelijk in de volgende campagne niet alleen geen nieuwe overschotten gevormd zullen worden, doch dat ook de reeds aanwezige voorraden zullen worden opgeteerd.

Ten aanzien van België en Nederland werd reeds opgemerkt, dat deze landen wel geregeld uitvoeren, tegelijkertijd echter ook invoeren. Nederland neemt hierdoor een bijzondere plaats in, dat het de eenige staat van Europa is, die zijn bietsuikerindustrie noch door invoerrechten noch door eenigen anderen vorm

van staatssteun beschermt. Niettemin werd de bietenaanplant dit jaar aanzienlijk uitgebreid, wat slechts hierdoor kan worden verklaard, dat de suikerbieten ondanks de slechte suikerprijzen nog steeds meer opbrengen dan andere landbouwproducten.

De groep van de eigenlijke uitvoerlanden omvat Tsjecho-Slowakije, Polen, Duitschland en Hongarije. De suikerfabrieken hadden in al deze landen gaarne den bietenbouw beperkt, waardoor het uitvoeroverschot zou verminderen, omdat dan de gemiddelde opbrengst, tengevolge van een hoogen binnenlandschen en een lagen uitvoerprijs, gunstiger zou zijn geweest. Doch slechts in Polen was het voor de suikerfabrieken mogelijk met haar landbouwers een overeenkomst te sluiten, die een beperking van den bietenaanplant waarborgde, terwijl in de drie andere landen de landbouwers door de lage graan- en hoppelrijzen zich tegen elke beperking van den bietenbouw verzetten en in vele streken zelfs de met bieten bebouwde oppervlakte zeer aanzienlijk uitbreidden.

Terwijl de in de raming opgenomen getallen voor alle andere landen onze op grond van betrouwbare inlichtingen verkregen opvatting weerspiegelen, kan men ten aanzien van de toestanden in de Sowjet-Unie slechts op de officieele berichten afgaan. De met bieten bebouwde oppervlakte wordt in officieele publicaties met 1.008.000—1.074.000 H.A. aangegeven; daar uit de laatste berichten echter blijkt, dat de werkelijk bebouwde oppervlakte toch iets bij de contractueel vastgestelde hoeveelheid ten achter zal blijven, werd in de raming het getal tot 1.000.000 H.A. afgerond.

Wanneer ondanks den buitengewoon slechten toestand op de suikermarkt blijkt, dat de bebouwde oppervlakte in de meeste landen werd vergroot, dan kan men hiervoor twee oorzaken aanvoeren. In de eerste plaats werden door de verhoogde invoerrechten of andere steunmaatregelen de gevolgen van den lagen wereldmarktprijs voor de binnenlandsche markt voor een deel tenietgedaan en verder leverden de andere veldvruchten nog slechtere opbrengsten op dan bieten.

BOEKAANKONDIGING.

Prof. Dr. Ernst Tiessen, Deutsche Wirtschafts atlas, herausgegeben vom Reichsverband der Deutschen Industrie. Mit Geleitwort vom Generaldirektor Dr. Albert Vögler, Berlin (Reimar Hobbing) 1929, Mk. 90.—

Van deze systematische kartografische behandeling van het Deutsche economische leven, welke wij reeds mochten aankondigen in E.-S. B. van 21 Aug. 1929 blz. 763, zijn thans ook het tweede en het laatste derdedeel verschenen. Zoals in de eerste aankondiging reeds is opgemerkt, worden de vervoerde kwantiteiten van allerlei grondstoffen en producten door lijnen-stelsels voorgesteld, en wel van het buitenlandsch verkeer en van het vervoer tusschen bepaalde officieel vastgestelde verkeersgebieden („Verkehrsbezirke"). De producties en de aantallen arbeiders enz. gelden steeds voor staten en provinciën (de laatste voor Pruisen). Vervoers- en productie-kartogrammen zijn dus niet onmiddellijk voor vergelijking naast elkaar te plaatsen. Intusschen valt de atlas, nu hij gereed is, mee. Een nauwgezette bestudeering van het hier geboden materiaal zal iederen gebruiker zeker nieuwe gezichtspunten openen.

W. E. B.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gid.)
22 April 1930	4,867 ³² / ₁₀₀	3,92 ³ / ₈	23,86 ¹ / ₂	40,25 ¹ / ₂
23 " 1930	4,86 ³ / ₈	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,24 ³ / ₈
24 " 1930	4,867 ¹⁰ / ₁₀₀	3,92 ³ / ₈	23,88 ³ / ₈	40,25 ¹ / ₂
25 " 1930	4,86 ⁵ / ₁₀	2,92 ³ / ₈	21,88	40,26
26 " 1930	4,86 ¹ / ₂	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,25 ¹ / ₂
28 " 1930	4,867 ³² / ₁₀₀	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,25 ¹ / ₂
29 April 1929	4,85 ⁵ / ₁₀	3,90 ⁷ / ₈	23,70 ³ / ₄	40,21
Muntpariteit	4,8667	3,90 ³ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerlings-eenheden	12 Apr. 1930	19 Apr. 1930	21/26 April '30 Laagste	26 Apr. 1930 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375 ¹ / ₂
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈
Budapest ...	Pen. p. £	27.85 ¹ / ₂	27.82 ¹ / ₂	27.80	27.84
Buenos Aires	d. p. \$	44	43 ³ / ₄	43 ³ / ₈	43 ³ / ₁₀
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 ⁵⁵ / ₆₄	1/5 ⁵⁵ / ₆₄	1/5 ⁵⁷ / ₃₂	1/5 ⁵⁷ / ₃₂
Constantin..	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong ...	Sh. p. \$	1/6 ³ / ₁₀	1/6 ³ / ₁₀	1/6 ³ / ₁₀	1/6 ³ / ₁₀
Kobe	Sh. p. yen	2/0 ²³ / ₆₄	2/0 ³ / ₈	2/0 ¹¹ / ₃₂	2/0 ³ / ₈
Lissabon	Escu. p. £	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂
Mexico 1)....	\$ per £	10.25	10.25	10.10	10.20
Montevideo .	d. per £	46 ¹ / ₈	45 ⁷ / ₈	45 ¹ / ₂	46 ¹ / ₈
Montreal ...	\$ per £	4.86 ⁵ / ₃₂	4.86 ⁵ / ₃₂	4.86 ⁵ / ₃₂	4.86 ⁵ / ₃₂
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	55 ¹ / ₆₄	55 ⁵ / ₃₂	55 ⁵ / ₃₂	55 ⁵ / ₃₂
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/11 ¹ / ₈	1/11 ¹ / ₈	1/11	1/11 ¹ / ₈
Singapore ..	id. p. \$	2/347 ¹ / ₆₄	2/347 ¹ / ₆₄	2/321 ¹ / ₃₂	2/313 ¹ / ₁₆
Valparaiso 2).	\$ per £	39.89	39.92	39.92	39.93
Warschau ...	Zl. p. £	43.36 ¹ / ₂	43 ³ / ₈	43 ³ / ₁₆	43 ³ / ₈

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Londen 1) N.York 2)	Londen
21 April 1930..	42 ³ / ₄
22 " 1930..	42 ⁷ / ₈
23 " 1930..	42 ⁷ / ₈
24 " 1930..	42 ¹ / ₂
25 " 1930..	42 ³ / ₈
26 " 1930..	42 ¹ / ₂
27 April 1929..	55 ¹ / ₈
27 Juli 1914..	59

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 April 1930	23 April 1930
Saldo bij de Ned. Bank	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 289.615,85	f 749.082,71
Voorschot op ultimo Mrt. 1930 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en oec. op de Rijksinkomstenbelasting	" 34.273.786,11	" 34.273.786,11
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 39.966.636,26	" 40.111.599,99
Id. aan Suriname	" 11.117.249,64	" 11.264.242,76
Id. aan Curaçao	" 1.919.458,52	" 1.934.226,72
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderp.	" 119.592.760,09	" 118.326.677,66
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 21.240.588,72	" 16.621.648,80
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	—	—
Vordering op andere Staatsbedrijven 1) ..	" 13.765.133,16	" 14.200.133,16
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt ..	f 9.706.790,71	f 11.385.782,75
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	" 124.875.070,—	" 124.875.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 62.240.000,—	" 62.240.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	" 7.679.027,—	" 7.422.408,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) ..	" 65.772,94	" 70.940,81
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) ..	" 28.324.028,85	" 28.085.922,26
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	—	—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 8.412.740,24	" 8.388.999,56

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	19 April 1930	26 April 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	f 39.528.000,—	f 39.596.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 33.210.000,—	" 32.359.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 3.892.000,—	" 3.934.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 1.324.000,—	" 1.016.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" 25.244.000,—	" 29.561.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 28 April 1930.

Activa.		
Binnel. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 38.112.779,11 Bijbnk. " 925.345,51 Ag. sch. " 13.067.294,35	f 52.105.418,97
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 213.210.317,—	"
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	" 213.210.317,—
Beleeningen	Hfdbk. f 31.262.009,99 incl. vrsch. Bijbnk. " 6.642.090,87 Ag. sch. " 55.265.382,54	f 93.169.483,40
Op Effecten	f 91.279.806,73	
Op Goederen	f 1.889.676,67	
Voorschotten a. h. Rijk	—	93.169.483,40
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 64.909.570,— Muntmat., Goud " 367.023.308,64	f 431.932.878,64
Munt, Zilver, enz.	f 25.959.902,92	
Muntmat., Zilver	—	457.892.781,56 ¹⁾
Belegging 1/2 kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	25.680.774,19
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.200.000,—
Diverse rekeningen	—	47.368.320,79
		f 909.627.095,91
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	f 7.106.550,55	
Bijzondere reserve	f 8.000.000,—	
Pensioenfonds	f 6.581.379,28	
Bankbiljetten in omloop	f 829.429.410,—	
Bankassigtiën in omloop	f 880.985,87	
Rek.-Cour. f Het Rijk	—	
saldo's: Anderen	f 17.991.869,98	17.991.869,98
Diverse rekeningen	f 19.636.900,23	
		f 909.627.095,91
Beschikbaar metaalsaldo	f 118.157.280,—	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	f 295.393.200,—	
1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.		

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Deckings-perc.
	Munt	Muntmat.				
29 April '30	64.910	367.023	829.429	18.873	118.157	54
22 " '30	64.916	367.023	812.804	16.676	124.864	55
14 " '30	64.921	367.023	815.200	18.040	123.953	55
7 " '30	64.929	367.023	819.893	13.253	125.308	55
31 Maart '30	64.939	367.023	836.561	14.119	119.117	54
24 " '30	64.951	367.023	781.040	21.486	137.895	57
29 April '29	66.491	365.712	840.394	27.679	105.739	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
29 Maart 1930..	810 ²	1.478	700	1.035	381
22 " 1930..	821 ²	1.303	596	1.046	392
15 " 1930..	846 ²	1.450	682	1.050	407
8 " 1930..	880 ²	1.515	628	1.042	397
30 Maart 1929..	831	1.664	662	1.031	345
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
26 Apr. 1930	169.300		269.400	52.200	40.660
19 " 1930	169.700		271.800	42.700	43.900
12 " 1930	170.400		276.100	43.300	42.640
29 Mrt. 1930	139.153	29.976	270.248	38.913	45.464
22 " 1930	139.162	28.316	273.080	36.952	43.466
15 " 1930	138.937	27.489	281.597	30.057	41.764
8 " 1930	139.019	28.982	285.168	30.871	41.586
27 Apr. 1929	167.183	21.248	299.717	37.682	53.471
28 Apr. 1928	174.445	18.950	303.568	48.804	123.277
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
26 Apr. 1930		147.600		***	53
19 " 1930		139.000		***	54
12 " 1930		141.800		***	53
29 Mrt. 1930	8.780	31.004	53.621	33.096	55
22 " 1930	8.979	32.672	57.674	31.844	54
15 " 1930	9.106	31.936	61.055	34.073	53
8 " 1930	9.155	31.763	66.550	33.235	53
27 Apr. 1929	7.873	26.915	72.162	41.717	56
28 Apr. 1928	13.256	22.368	67.710	61.879	55
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{6}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankblj. in Banking circulate	Bankblj. in Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
23 April 1930	163.843	362.184	60.703	6.804	10.274
16 " 1930	160.788	361.322	58.501	6.386	10.443
9 " 1930	160.781	359.250	60.579	6.288	11.063
2 " 1930	157.125	357.265	58.924	10.310	12.706
26 Maart 1930	155.997	352.304	62.840	6.111	13.301
19 " 1930	154.245	348.890	64.568	6.060	16.258
24 April 1929	156.541	357.278	58.766	10.950	15.613
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
23 Apr. '30	58.053	17.314	66.011	35.779	61.659	51 ²³ / ₃₂
16 " '30	58.283	14.799	65.816	36.303	59.467	50 ¹³ / ₁₆
9 " '30	55.862	15.168	65.251	36.657	61.531	52 ¹¹ / ₁₆
2 " '30	54.022	18.422	62.834	37.358	59.800	50 ¹³ / ₃₂
26 Mrt. '30	44.767	18.787	54.874	35.917	63.693	58 ²¹ / ₃₂
19 " '30	41.482	12.883	62.086	35.883	65.355	58 ²¹ / ₃₂
24 Apr. '29	44.257	18.318	58.433	35.655	59.264	52 ²³ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitl.	Wissels	Waarv. op het buitl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
18 Apr. '30	42.334	279	6.938	23.520	18.756	2.623	3.200
11 " '30	42.325	274	6.898	23.447	18.750	2.652	3.200
4 " '30	42.358	269	6.913	23.868	18.758	2.697	3.200
28 Mrt. '30	42.557	264	6.920	25.154	18.746	2.535	3.200
19 Apr. '29	35.098	732	9.388	23.973	18.485	2.337	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Regk. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
18 Apr. '30	5.395	1.627	70.900	3.378	2.923	7.050
11 " '30	5.395	1.742	71.245	3.516	3.006	6.739
4 " '30	5.395	1.823	71.576	3.518	3.007	6.798
28 Mrt. '30	5.396	1.746	70.826	3.711	3.091	8.719
19 Apr. '29	5.930	1.473	62.648	5.746	6.123	6.597
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluippost activa.

GOEDERENHANDEL:

GRANEN.

29 April 1930.

In ons vorige weekbericht was uitvoerig sprake van gebrek aan regen in de Vereenigde Staten, waardoor er eenig gevaar was ontstaan voor de daar te velde staande wintertarwe. Reeds was er in de vorige week hier en daar regen gevallen, doch er waren nog streken, speciaal in Kansas en Oklahoma, waar de droogte nog voortduurde, zoodat de markt nog prijshoudend bleef en naar meer regen verlangd werd. Die is in den loop der nu afgelopen week gevallen, zoodat de berichten over de nieuwe wintertarwe der Vereenigde Staten nu bijna overal gunstig zijn. Ook uit het Noord-Westen der Vereenigde Staten en uit de Canadeesche Prairie-Provincies werd weder regen gemeld, zoodat de uitzaai der zomertarwe daar naar wensch kan plaats vinden en klachten over onvoldoend vochtgehalte van den bodem voorloopig niet meer worden geuit. Het ligt voor de hand, dat deze algemeene Noord-Amerikaansche regenval verlagings der tarweprijzen met zich heeft gebracht, te meer omdat de vraag in Europa ook nu weder weinig levendig was. Een uitzondering maakte gedurende de eerste dagen der week de Engelsche markt, waar toen vrij wat tarwe werd gekocht, vooral Canadeesche in stoomende en spoedig te verladen booten en stoomende Australische tarwe. Ook Italië kocht Australische tarwe, terwijl uit Zuid-Slavië eveneens zachten naar Italië worden gerapporteerd. Verder echter was de vraag zeer beperkt, want in Duitschland lijdten de zaken onder de regeeringsmaatregelen tot wering van buitenlandsch graan en de onzekerheid omtrent de hoogte van het i voorrecht. Daarbij blijft Frankrijk als exporteur van tarwe en meel aan de markt en zaken in Fransche tarwe tot dalende prijzen hebben in de tweede helft der week de Engelsche markt eenigszins gedrukt. In Argentinië publiceerde de regering een nieuwe raming van den tarweoogst, welke nog iets lager was dan de raming van eind Januari. De oogst wordt nu namelijk geschat op 17,2 miljoen quarters, terwijl in het vorige jaar de opbrengst 38 $\frac{1}{2}$ miljoen quarters heeft bedragen. Evenals de vorige raming wordt achter ook deze nieuwe raming algemeen als veel te laag beschouwd en veel invloed op de markt heeft zij niet gehad. Een iets vastere stemming in Noord-Amerika brachten op 23 April de vrij belangrijke zaken in Canadeesche tarwe naar Engeland tot stand, doch de toen behaalde prijsverhooging is spoedig weder verloren gegaan als gevolg van de betere Noord-Amerikaansche weersomstandigheden en de goede vooruitzichten voor de graanoogsten in Europa, al verwacht men dan ook in Frankrijk niet weder zulk een enormen oogst als verleden jaar. Zeer hoopvol zijn de oogstberichten uit Centraal- en Zuid-Oostelijk Europa en ook in Duitschland staat het graan er uitstekend bij. Tot de flauwe stemming aan de tarwemarkt hebben ook de zeer goede resultaten van den Britsch-Indischen oogst meegewerkt. De opbrengst wordt daar nu geraamd op 46 miljoen quarters tegen 37,9 miljoen in het vorige jaar. De oogst, die nu wordt binnengehaald, is de grootste sedert 1923, toen de opbrengst 46 $\frac{1}{2}$ miljoen quarters bedroeg. Er zal dus dit jaar in Britsch-Indië een vrij belangrijke hoeveelheid tarwe voor export beschikbaar zijn, want het Britsch-Indische tarweverbruik wordt geraamd op 39 $\frac{1}{2}$ miljoen quarters. De tarweverschepingen uit Argentinië zijn deze week groter geweest dan in de vorige, doch blijven nog altijd aanzienlijk bij die van het vorige jaar ten achter. Dit is voornamelijk het gevolg van den kleinen oogst. De totale wereldverschepingen waren weder klein en de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid is deze week vrij sterk afgenomen. Zij bedroeg op 26 April 4 miljoen quarters tegen 7,4 miljoen op den overeenkomstigen datum van het vorige jaar. Dat deze kleine zeilende voorraad geen vaste stemming met zich bracht, wijst duidelijk op de tegenwoordig zoo teleurstellende Europeesche vraag naar buitenlandsche tarwe en op de groote oogsten, die Europa in het vorige jaar heeft gehad. Men mag aannemen, dat voorloopig de loop der tarweprijzen in hooge mate zal afhankelijk blijven van het weder, zoowel in Europa als in Noord-Amerika, doch voorloopig zijn de vooruitzichten overal gunstig, zoodat er nu geen aanleiding bestaat om voorloopig hogere tarweprijzen te verwachten. Daarbij komt dan, dat de Federal Farm Board in de Vereenigde Staten beschikt over zeer groote hoeveelheden tarwe, die hij, volgens de laatste berichten, wenschte te verkoopen, vóór de nieuwe oogst binnenkomt. Dit zou nog wel eens een sterken druk op de tarweprijzen met zich kunnen brengen. Het moment daarvoor is echter blijkbaar nog niet gekomen, want ondanks verdere gunstige weerberichten was op 28 April tarwe in Noord-Amerika vaster. Uit Winnipeg werd gemeld, dat de daar ingetreden prijsverhooging samenhang met aankopen door firma's uit Chicago. Het slot was te Chicago en Winnipeg in vergelijking met een week te voren vrijwel onveranderd. De Argentijnsche termijnmarkten sloten onveranderd tot 10 centavos per 100 KG. lager.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	20/26 April 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	20/26 April 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	13.847	440.492	534.690	800	11.430	49.355	451.922	584.045
Rogge	2.382	148.797	52.930	305	18.112	—	166.909	52.930
Boekweit	50	4.454	8.603	110	999	—	5.453	8.603
Mais	25.344	340.673	240.252	486	61.748	78.795	402.421	319.047
Gerst	9.383	176.943	140.217	634	16.141	1.110	193.084	141.327
Haver	6.032	74.972	69.534	204	2.002	2.029	76.974	71.563
Lijnzaad	400	23.194	50.756	6.709	92.220	126.911	122.414	177.667
Lijnkoek	4.347	58.214	71.931	—	—	150	58.214	72.081
Tarwemeel	1.778	30.448	29.892	—	10.266	10.702	40.714	40.594
Andere meelsoorten	577	6.487	5.165	—	—	—	6.487	5.165

Voor rogge is de markt nog altijd zeer onregelmatig en zaken in deze graansoort komen moeilijk tot stand. In Duitsland gaan de pogingen tot steun van den roggeprijs voort, doch wat daarvan het resultaat zal zijn, is nog altijd zeer moeilijk te overzien. Voorloopig is het succes niet groot en export-zaken worden er nauwelijks gedaan. In Noord-Amerika heeft rogge deze week eenige vaste dagen gekend, doch een aan de termijnmarkten ingetreden herstel is later weder verloren gegaan.

Spoedige maïs scheen gedurende de Paaschdagen weder vaster te willen loopen wegens de kleine verschepingen van den Donau. Die betere stemming heeft echter slechts kort geduurd, omdat van Argentinië vrij wat maïs was verscheept en het aanbod van maïs op spoedige en latere aflading uit Roemenië in omvang toenam. Daarbij loopt het binnenhalen van de nieuwe Argentijnsche maïs uitstekend van stapel, terwijl ook uit Zuid-Afrika de oogstberichten zeer goed blijven, zoodat in den zomer en later flinke hoeveelheden maïs uit Zuid-Afrika kunnen worden verwacht. De vraag voor maïs op aflading is dan ook zeer gering en de maïsprijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten hebben in den loop der week een verlaging van 5 à 15 centavos per 100 KG. ondergaan. Daarbij kwam Donau-maïs telkens goedkooper aan de markt en toen tenslotte de verschepingen uit de Donauhavens deze week een flinke vermeerdering ondergingen, speciaal in Nederland veel Donau-maïs arriveerde en bij het ingetreden zachte weder de vraag toch reeds was afgenomen, zijn voor spoedige Donau-maïs de prijzen in Europa gedurende de laatste dagen der week sterk gedaald. De hooge premie, welke zeer onlangs nog voor stoomende Donau-maïs boven latere verscheping betaald werd, is bijna geheel teloorgegaan. Voor Plata-maïs is dat niet het geval en nog steeds wordt spoedige Plata-maïs veel hooger betaald dan op latere aflading al is dan ook de prijs in den loop der week ook voor stoomende Plata-maïs gedaald. Van langen duur zal deze toestand waarschijnlijk niet meer zijn, zoodra meer Donau-maïs gaat arriveren en Argentinië voortgaat met flinke verschepingen. De lage prijzen van gerst laten niet na de maïsmarkt te drukken en ook het optreden van het maïs-import-monopolie der Deutsche regering heeft dienzelfden invloed. Het maïs-monopolie heeft tot nog toe weinig of geen maïs gekocht en het ligt voor de hand, dat deze afwezigheid van Deutsche vraag de maïsprijzen drukt. Intussen schijnt aan de Deutsche handelaren te zijn toegestaan om de maïs, welke zij op Mei-levering hadden gekocht, nog in te voeren. Daardoor ontstond op een enkelen dag in de tweede helft der week plotseling eenige Deutsche vraag naar spoedige maïs en het scheen, alsof daarvoor weder een vastere stemming zou ontstaan. Deze iets betere houding der markt voor spoedige maïs heeft echter zeer kort geduurd en haar invloed was later weder geheel verloren gegaan. Verschillende handelaren in Duitsland, speciaal te Hamburg, blijven optreden als verkopers van Plata-maïs op aflading tot aanzienlijk lagere prijzen dan waartoe verschepers aan de markt zijn. Naar Nederland en ook naar Denemarken komen op deze wijze wel zaken tot stand, doch van groote beteekenis zijn ze, speciaal naar Nederland, niet. Geregelder dan op het vasteland blijven zaken in nieuwe Plata-maïs tot stand komen in Engeland, doch ook daar worden die gewoonlijk afgesloten aanmerkelijk beneden de prijzen der eerste hand, terwijl trouwens ook in Engeland de omzet in nieuwe Plata-maïs vooral aan het einde der week niet groot was. Uit Argentinië zelf zijn tot nog toe weinig zaken op zomer-aflading gedaan en eigenlijk ging dan ook deze week de flauwe marktstemming niet van Argentinië, maar van Europa, uit. De vastere zeevrachten werken er toe mede, dat verschepers hun prijzen voor maïs op aflading niet veel verlaagden.

Voor gerst is de vraag nog altijd onvoldoende tegenover het ruime aanbod, speciaal uit Roemenië. Ook Russische gerst echter blijft geregeld aan de markt en zaken daarin vonden deze week speciaal plaats naar Engeland. In Duitsland is ook de gerstmarkt nog altijd zeer onzeker, omdat nog niet

vaststaat, of de regering den invoer tot het oude lagere invoerrecht nog zal toestaan aan diegenen, die een zekere hoeveelheid gedematerialiseerde rogge van de regering koopen. Intusschen treden voor Donau-gerst, evenals voor Plata-maïs, verschillende Deutsche firma's als verkopers op. Zaken op die wijze zijn deze week nu en dan naar Nederland afgesloten, terwijl ook van den Donau wel Donau-gerst op de Nederlandsche markt werd geplaatst. Deze zaken waren echter niet groot en gingen gepaard met een geleidelijke prijsdaling.

Ook Argentinië heeft zijn gerstprijzen verlaagd, doch Noord-Amerika deed deze week geen ernstige pogingen om weder voergerst naar Europa te verkopen.

Voor haver was ook deze week de vraag zeer gering en afschoon Duitsland telkens weder goedkooper aan de markt kwam, werden zoowel naar Nederland als naar Engeland slechts zeer weinig zaken in Deutsche haver gedaan. Betere vraag daarvoor bestond nu en dan in België. Ook Chileensche en Plata-haver werd slechts weinig verhandeld en in Argentinië is de haverprijs in den loop dezer week weder verder gedaald.

SUIKER.

De afgelopen week deed zich op de verschillende suikermarkten zeer weinig nieuws gelden.

In Amerika bestond slechts eenige interesse voor spoedig aankomende ruwsuiker, welke tot 12¹/₃₂ d.e. c. & fr. (op basis van Cubasuiker) in andere handen overging. Cubasuiker zelf wordt op het oogenblik nog wegens de lage prijzen door producenten vastgehouden. Intusschen stapelen de voorraden aldaar zich steeds verder op, vooral waar de fabrieken op het oogenblik hare grootste producties afleveren.

Op de termijnmarkt te New-York brokkelden de noteeringen verder af en was het slot: Mei 1.57; Juli 1.59; Sept. 1.66; Dec. 1.75 en Mrt 1.83, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 3.39 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 49.000 tons, de versmeltingen 63.000 tons tegen 75.000 tons in 1929 en de voorraden 407.000 tons tegen 488.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Cubaproductie	3.700.000	4.650.000	3.850.000
Consumptie	23.846	37.432	31.594
Weekontv. afscheephavens ...	150.643	191.524	142.366
Totaal sedert 1/1	2.224.875	3.216.818	2.153.865
Weekexport	54.158	138.223	107.622
Totale export sedert 1/1	611.236	1.877.504	1.214.381
Voorraad afscheephavens	1.775.663	1.479.877	1.299.484
Voorraad binnenland	1.289.255	1.397.365	1.321.342
Aantal werkende fabrieken ...	118	95	53

In Engeland toonden raffinadeurs deze week een vrij goeden kooplust; groote zaken kwamen echter wegens gering aanbod niet tot stand. Ongeveer 12000 tons preferentie-suikers werden verkocht tot 11/3¹/₄ (basis 96°) cif Engeland.

Ook op de Londensche termijnmarkt was de ondertoon prijshoudend; zaken bleven echter beperkt. De slotnoteeringen op de ruwsuikermarkt waren als volgt:

Mei (88° Biet fob) Sh. 6/11¹/₄; Aug. (88° Biet fob) Sh. 7/2¹/₄; Dec. (88° Biet fob) Sh. 7/5¹/₄; Jan. (96° Riet cif) Sh. 8/2¹/₄; Mrt (96° Riet cif) Sh. 9/5¹/₄; Mei (96° Riet cif) 8/7¹/₂.

Op Java verkocht de V.I.S.P. gedurende de afgelopen week nog geregeld kleine partijen suiker uit oogst 1929 tot f 10,50 voor Superieur en f 9,50 voor No. 16 en hooger, terwijl tenslotte het restant Tjilatjap hoofdsuiker No. 16 en hooger van 6000 tons tot f 9,— van de hand werd gedaan. Op de markt voor tweedehands suiker was de stemming lusteloos en brokkelden de nominale noteeringen tusschen f 0.25 en f 0.12¹/₂ af.

Hier te lande opende de termijnmarkt na de feest-

wasschen Sumatra Robusta-soorten bedraagt het verschil met de vorige week 1/2 à 1 ct. per 1/2 K.G. en voor W.I.B. Robusta 1 ct.

Het is in hooge mate opmerkelijk, dat het Brazilië ook ditmaal wederom gelukt is, de markt op te houden en zelfs nog iets verder op te schroeven, niettegenstaande de berichten, die thans omtrent de reeds zoo vaak besproken groote leening voor Sao Paulo doorkomen, moeilijk als hausse-motief kunnen worden gebezigd.

Santos koffie zal nu in de toekomst bij uitvoer belast zijn als volgt:

Bovengenoemde Transport Tax à ca. f 1,80 per baal, Tax als garantie voor de vroegere leening van Lazard Bros ca. f 1.60 per baal,

Tax, ingesteld bij de valorisatieleening van 1908 (de leening is reeds in 1920 betaald, doch de Tax wordt nog steeds geïncasseerd) à ca. f 0,50 per baal,

Uitvoerrecht à 11 % van de waarde.

Dit alles tezamen kan bij de dooreenwaarde van het oogeblik aangenomen worden op niet minder dan ongeveer f 6.25 à f 6.50 per baal, hetgeen het bij verschillende gelegenheden door Brazilië zoo breed uitgemeten voordeel van productiekosten, lager dan in andere koffie-voortbrengende landen, wel volkomen teniet doet.

Bekend gemaakt is verder door de Regeering van den Staat Sao Paulo, dat vanaf 1 Juli 1930 gedurende den loop van elk oogstjaar voor verkoop zullen beschikbaar worden gesteld

maandelijks 833.334 balen of 1/24 gedeelte van het gemiddelde der getaxeerde oogsten van het dan loopende en het dan volgende jaar (voor de eerste twee oogstjaren met inbegrip van 137500 balen van de voor de leening verpande koffie en daarna vermeerderd met 137.500 balen van die koffie), namelijk de grootste dezer twee hoeveelheden.

Volgens heden ontvangen telegram uit Brazilië is de limiet der dagelijksche aanvoeren te Rio voor de eerste helft van Mei vastgesteld op 10.397 balen tegen 11.078 balen in de tweede helft van April.

Van de loco-markt valt geen nieuws te berichten. De afzet bleef nog steeds hoofdzakelijk beperkt tot het voor directe behoefte hoog noodige en nergens valt bij den handel nog animo van eenige beteekenis te ontdekken. De officieele loconoteeringen bleven onveranderd 41 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en 35 ct. voor Robusta.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt bleef de noteering voor Mei onveranderd, doch die voor de andere maanden liepen 1/4 à 3/8 ct. per 1/2 K.G. op. Zij waren Dinsdag 29 dezer des voormiddags als volgt: Mei 27 3/8, September 25 3/8, December 25, Maart 1931 - 24 1/2, Mei 1931 - 24 1/4 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 60/6 à 63/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 64/- à 67/-, terwijl zij van Rio type New-York 7, met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 41/6 à 42/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verscheping, 22 1/4 ct.; Benkoelen Robusta, Mei-verscheping 22 1/4 ct.; Mandheling Robusta, Mei-verscheping, 24 3/4 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Mei-verscheping, 33 1/2 ct., alles per 1/2 K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 17) waren:

Table with 5 columns: Date, Mei, Sept., Dec., Maart. Rows show prices for 28 April, 22, 14, and 7.

Rotterdam, 29 April 1930.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

Main table with columns for TIN, KATOEN, WOL, RUBBER, SUIKER, KOFFIE, THEE, and Indexcijfer. Rows list various commodities and their prices in different currencies and units.

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec.1929 74 1/5 K.G. Hongaarsche. 3) = Matting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928) 4) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. 5) 4 April. 6) 11 April. 7) 17 April. 8) 25 April. 9) 3 April. 10) 10 April. 11) 16 April. 12) 24 April.

THEE.

De theemarkt, welke te Londen heropende na de Paaschvacantie, is onveranderd vast.

De laatste veiling voor de vacantie te Amsterdam gehouden op 17 dezer had, vermoedelijk met het oog op de komende feestdagen, geen opgewekt verloop. Vooral bladsoorten waren minder gezocht, hetgeen vermoedelijk valt toe te schrijven aan de sterke verhooging van het invoerrecht in Duitschland en de verminderde vraag van die zijde.

De middenprijs in veiling was met 59 cts. nog 1 cent beneden dien van de veiling van 3 April.

Volgens de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg de aanvoer in Maart l.l. van alle thee in Nederland 2.235.000 Kg., tegen 1.707.000 Kg. in Maart 1929. De invoer tot verbruik beliep 1.051.000 Kg. (v. j. 949.000 Kg.) en de uitvoer 805.000 Kg. (v. j. 706.000 Kg.). Over het eerste kwartaal zijn de totalen van aanvoer, invoer tot verbruik en uitvoer resp. 5.370.000 Kg. (v. j. 5.227.000 Kg.), 2.919.000 Kg. (v. j. 2.693.000 Kg.) en 1.694.000 Kg. (v. j. 2.010.000 Kg.).

Terwijl dus de aanvoer van thee in Nederland in Maart grooter was dan het vorige jaar, is de aanvoer van thee in Groot-Brittannië en Noord-Ierland aanzienlijk kleiner geweest.

Volgens de cijfers van den Board of Trade bedroegen de aanvoeren in Maart 1930 27,3 miljoen lbs. tegenover 33,2 miljoen in 1929 en 31,1 miljoen in 1928.

Over het eerste kwartaal bedroeg de aanvoer in Groot-Brittannië en Noord-Ierland in totaal 124 miljoen lbs. (v. j. 129 miljoen), terwijl de uitvoer grooter was, t.w. 22,5 miljoen lbs. (v. j. 21,7 miljoen lbs.).

De thee-uitvoer van Sumatra (Oost- en Westkust) gedurende Jan./Maart bedroeg volgens opgave van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië 2,8 miljoen Kg., tegenover 2,1 miljoen in 1929.

Belangrijk zijn ook de door bovengenoemde Vereeniging gepubliceerde cijfers, afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek, betreffende den uitvoer naar het buitenland van Ned.-Indische thee uit Nederlandsch entrepôt.

Deze uitvoer beliep gedurende Maart in totaal 793.000 Kg., hetgeen een flinke vermeerdering is tegenover Maart 1929 met 690.000 Kg.

Over Jan./Maart werd echter met een totalen uitvoer van 1.651.000 Kg. minder uitgevoerd dan een jaar geleden: 1.956.000 Kg.

Tot deze vermindering droegen in hoofdzaak bij de verminderde uitvoeren naar Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, welke vermindering slechts ten deele werd goedge maakt door den grooteren uitvoer naar Duitschland en andere landen.

COPRA.

De markt bleef de afgelopen week vrij vast gestemd. Het aanbod van Indië blijft klein, terwijl consumenten meer belangstelling vertoonden. Zoowel op Noord-Continentale havens als op Marseille is voor stoomend een premie te maken.

De markt sluit met koopers voor:
 Nederl.-Indische fms. aflading April..... / 26¹/₂.
 " " " " Mei..... " 26³/₈.
 " " Mixed, dichtbij stoomend op Marseille " 25¹/₂.
 " " " aflading April..... " 25¹/₄.
 " " " Mei..... " 25¹/₈.

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

Graan van Noord-Amerika. Tengevolge van de onzekerheid der graanmarkt was de vraag naar scheepsruimte zeer gering.

Van de *Northern Range* naar Antwerpen of Rotterdam wordt \$ 0,07 genoteerd, maar het aanbod van lading is zeer miniem.

De scheepvaart op de St. Laurence is thans heropend; de vraag naar tonnage is daardoor evenwel niet toegenomen. Van Montreal werd in hoofdzaak ruimte naar de Middellandsche Zee gezocht. Voor een gedeeltelijke lading naar 4 havens West-Italië per begin Mei werd \$ 0,12 betaald, terwijl een volle lading, eveneens per begin Mei, naar bepaalde havens der Middellandsche Zee op basis van \$ 0,11¹/₂ één haven afgesloten werd.

Van de *Gulf* werd slechts een order naar het U.K. per medio Mei tegen 2/- per qtr. genoteerd.

Ook van de *Noord-Pacific* was betrekkelijk weinig te doen. Van Vancouver werden eenige partijen voor Mei-verschepping tegen 17/6 geboekt, terwijl van Portland of Puget Sound een 7000 tonner voor Mei laden naar U.K./Continent tegen 20/6 bevracht is.

La Plata. De betere stemming in deze afdeeling heeft zich kunnen handhaven. Ofschoon slechts weinig afsluitingen plaats vonden, zijn de behaalde vrachten 6 d. tot 9 d. hooger,

vergeleken met de cijfers, welke in de voorafgaande week betaald werden. De vraag betrof alleen prompte booten. Het hoogste cijfer is 16/9, en werd betaald voor een boot van 5400 ton van de Bovenrivier naar de volle U.K./Continent Range. Voor grootere booten was het cijfer 3 d. minder. Van Bahia Blanca werd voor een 7800 tonner naar Antwerpen of Rotterdam 13/6 toegestaan.

Suiker van West-Indië. De vraag was ook in de afgelopen week zeer behoorlijk en doordat vroege booten tamelijk schaarsch zijn, is voor ladingen tot 7500 ton voor April/Mei-verschepping 14/6 van Cuba naar U.K./Continent te krijgen, misschien nog iets meer. De reeders zijn echter zeer vast in hun ideeën, voor een deel tengevolge van de goede vraag naar time-charter booten, en dit alleen is de oorzaak dat geen afsluitingen plaats vonden.

Salpeter van Chili. Deze markt bleef zeer flauw, in het bijzonder voor de vele lijnruimte, die voor alle termijnen aangeboden wordt en geen of weinig kans heeft partijen naar de gewone loshavens te bemachtigen. Wat volle ladingen betreft, is er een verdere order aan de markt naar Russische havens voor 15/25 Mei laden, op basis van 22/6 naar Leningrad of Odessa, 23/6 Murmansk, terwijl een gedeeltelijke lading van 8000 ton, voor 20/31 Mei laden op basis van 18/- naar Bordeaux/Hamburg Range, 19/- Noord-Spanje, 20/- Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië), 21/- Alexandrië gesloten werd.

Rijst van Burmah. Er is slechts één definitieve order aan de markt, nl. voor een handige boot per begin Mei naar Gdynia tegen circa 19/-.

Donau en Zwarte Zee. De Donau markt bleef vast, maar er vonden slechts weinig afsluitingen plaats. Een handige boot van 4700 ton lading werd tegen 15/- naar U.K. bevracht, terwijl voor een 6000 tonner naar vier havens Scandinavië 18/6 betaald werd, voor 12/25 Mei laden. Verder werden er per Mei een 6000 en per Mei/Juni een 7500 tonner tegen 14/3 naar Antwerpen of Rotterdam, optie Antwerpen/Hamburg Range, tegen 14/9 opgenomen.

Van de *Zwarte Zee* zijn de vrachten iets vaster. Voor een boot per begin Mei is 10/9 naar het Continent betaald.

Middellandsche Zee. In deze afdeeling bleef de toestand zeer ongunstig. De vraag was gering, terwijl het aanbod van ruimte tamelijk groot was. De betaalde cijfers zijn zeer laag en helaas ziet het er niet naar uit, dat zeer spoedig een verbetering zal intreden. De volgende ladingen werden afgesloten: Huelva/Rotterdam 4/10¹/₂, Huelva/Immingham 6/10¹/₂, Hull 7/10¹/₂, Limhamn of Helsingborg 8/3 en Tragana/Emden 5/9.

Van de *Noord-Spanje* was de vraag iets beter, maar de vrachten werden niet vaster, aangezien er meer ruimte aangeboden werd dan bevrachters konden plaatsen. Van Bilbao naar Cardiff werden drie booten tegen 5/3 opgenomen. Dit cijfer werd eveneens betaald voor een lading van Bilbao naar Boulogne.

Kolen van U. K. De vraag is na de Paaschdagen niet veel verbeterd en waar het aanbod van booten ruim voldoende was, bleven de vrachten in alle richtingen flauw. De vracht naar Zuid-Amerika is 1/- gedaald, nl. op 13/6 naar Buenos Aires en 12/6 naar Rio.

Afgesloten werd: Van Zuid-Wales: Bordeaux 3/9, Genua 6/-, Alexandrië 7/7¹/₂, Port-Said 7/6, Las Palmas 7/6, Rio 12/6, Buenos Aires 13/6 en Colon 18/-.

Van de Oostkust: Wyborg 5/9, Hamburg 3/3, Havre 3/-, Genua 6/9, Venetië 8/- en Adelaide of Melbourne 21/10¹/₂.

RIJNVAART.

Week van 20 t/m. 26 April 1930.

De aanvoeren van zeezijde bleven ongewijzigd. De stemming bleef lusteloos. Bij weinig vraag bleef scheepsruimte overvloedig beschikbaar. De ertsvracht bleef onveranderd genoteerd op / 0.17¹/₂ - / 0.27¹/₂ per last met resp. 4 en 8 losdagen. Voor den Bovenrijn was er eveneens weinig vraag. Voor ruwe producten bedroeg de vracht ca. / 0.60 per last. In daghuur werd niets bevracht. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 30 Cts. tarief, met uitzondering van den 23sten dezer, toen het sleeploon 35 cts. bedroeg. De waterstand, hoewel vallend, bleef gunstig; naar den Bovenrijn zoowel als Benedenrijn werd op vollen diepgang afgeladen.

In de Ruhrhavens onderging de algemeene situatie geen wijziging. De vracht voor exporthavens bleef onveranderd genoteerd op Mk. 0.60 per ton inclusief sleeploon voor Rotterdam.